OSZCZĘDNOŚĆ

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1925

No 10–11.

Rok I. Dnia 19 lipca 1925 r. Rok I.

KWESTJA ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI NA TERENIE MIĘDZYNARODOWYM

Rozwój oszczędności posiada pierwszorzędne znaczenie wychowawcze. Stanowi ona czynnik łagodzący kryzysy gospodarcze, wpływa kojąco na stosunki społeczne wewnątrz narodu. Stanowi przeto pierwszorzędnej wagi moment gospodarczy i polityczny. Celem bowiem każdej organizacji państwowej i politycznej jest stworzenie takich warunków, w których obywatele mogliby osiągnąć maksimum dobrobytu. Jakżeż zorganizowana oszczędność pieniężna pracę państwa w tej dziedzinie ułatwia. Podnosząc zamożność obywateli, stwarza jednocześnie źródła zdrowego kredytu dla poczynań gospodarczych narodu.

Idea oszczędności, jeśli w należytym stopniu przenikła w społeczeństwo, staje się potężnym orężem kultury, wraz z nią bowiem dźwiga się nietylko życie gospodarcze kraju, lecz wzrasta również świadomość potrzeb obywatelskich, wzrasta zrozumienie wartości pracy wspólnej i zrozumienie znaczenia organizacji w każdej dziedzinie. Ogólny poziom kultury narodu, nietylko kultury gospodarczej, ale i obywatelskiej, wraz z rozwojem oszczędności — wzrasta.

Podstawowym czynnikiem wzrostu oszczędności jest propaganda oszczędności. Propaganda ta prowadzona w kierunku wychowania gospodarczego społeczeństwa, wzbudza w niem szereg zainteresowań niewątpliwie poważnych. Bez propagandy nie może istnieć oszczędność; — raczej może należałoby powiedzieć: rozwój oszczędności wymaga należytego gospodarczego przygotowania społeczeństwa.

We wszystkich państwach na dostateczny rozwój oszczędności zwraca się pilną uwagę, a wraz z tym i na należytą tej oszczędności propagandę. Istniejące centralne organizacje Kas oszczędności prowadza tedy przy wydatnej pomocy rządów intensywną propagandę. Wyjątek w tej dziedzinie stanowi Polska. U nas każda instytucja prowadzi akcję minimalną na własną rękę. Raczej rzec można, każda instytucja na swój sposób nic nie robi w tej dziedzinie.

Jak sprawy te wyglądają na terenie innych państw, stwierdza rozwój oszczędności w tych państwach.

Bodaj najlepiej jest zorganizowana propaganda oszczędności w Anglji.

National Savings Comitee utworzony w roku 1917, w roku wojny, celem rozpowszechniania t. zw. Savings Certificats — do końca roku 1924 zdołał zgromadzić 540 miljonów funtów st. oszczędności.

W Niemczech, dzięki Spaarkassen Verband w Berlinie, niemieckie kasy oszczędności zgromadziły w okresie poinflacyjnym do marca 1925 r. około 700

miljonów mk. złotych. W Polsce zaś, suma oszczędności, zgromadzonych we wszystkich instytucjach oszczędnościowych nie przekracza 60 miljonów złotych, rzec można, iż cyfra ta jest nawet przesadzona nieco. Nie mamy bowiem dostatecznych danych statystycznych, aby ściśle ją ustalić.

Polska posiada ogromną potrzebę kapitału, a jednocześnie wszystkie, bez przesady, instytucje, powołane do organizacji kapitału, zadawalają się rolą *rozdzielcy kapitałów rządowych.* Wyjątek stanowi tu Pocztowa Kasa Oszczędności, która od początku potrafiła organizować kapitał i z kredytów rządowych nie korzystała.

Nie posiadając zorganizowanego kapitału własnego, Polska skazana jest na niedorozwój gospodarczy i zmuszona do pozostawiania odłogiem szeregu spraw najpilniejszych i najważniejszych z dziedziny tak gospodarczej, jak i politycznej.

Dbałość o rozwój oszczędności pieniężnej, o ogarnięcie możliwie wszechstronne i całkowite oszczędności, t. j. rezultatów pracy swych obywateli, skłania państwa zachodnie do zastanowienia się nad metodami organizacji oszczędności emigrantów.

Ta jedna sprawa, mogąca dla Polski, mimo błędów, popełnionych w tej dziedzinie, stanowić poważny atut w rozwoju kapitalizacji, winna stanowić moment decydujący przy określaniu stosunku poszczególnych instytucyj w Polsce do organizowanego Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

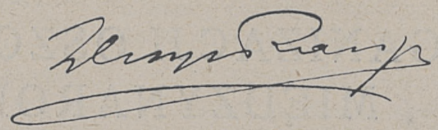
MIĘDZYNARODOWY INSTYTUT OSZCZĘDNOŚCI

Generalny Sekretarz Międzynarodowego Instytutu Oszczędności, Prof. FILIP RAVIZZA nadesłał naszej redakcji pismo w sprawie wielkiego dzieła współpracy Kas Oszczędności wszystkich krajów, wyrażając życzenie podania do wiadomości instytucji organizujących oszczędności w Polsce Statutu Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Poniżej podajemy fotografję ostatniego ustępu listu prof. Ravizzy, tłomaczenie oraz tekst francuski tego statutu.

Ayez la bonté de témoigner auprès des Institutions de votre pays, de mandévotion illimitée à la cause qui m'a été confiée, et de m'aider a surmonter cette période pendant laquelle,et quoique paraissant inactif, l'Institut doit constituer en silence, les bases sûres de sa vie,qui sera séculaire, comme est séculaire l 'oeuvre des Caisses d'Epargne.

Veuillez agréer, Cher Monsieur, mes plus cordiales salutations.

(Zechce Pan łaskawie zaświadczyć wobec instytucyj oszczędnościowych swego Kraju moje nieograniczone oddanie się pracy, która mi została powierzoną, oraz uprzejmie dopomóc mi opanować jej zadania w tym okresie, gdy Instytut, napozór nieczynny, będzie musiał w ciszy opracować trwałe podstawy swej egzystencji, która będzie trwać wieki, jak wieczystem jest dzieło Kas Oszczędności).

Sprawa rozwoju i rozbudowy oszczędności pieniężnej jest aktualna we wszystkich państwach.

Wzajemne stosunki pomiędzy poszczególnemi instytucjami oszczędnościowemi różnych krajów, choćby ze względu na ruch emigracyjno-imigracyjny na świecie, stają się coraz bardziej nieodzowne. Granica pomiędzy kapitałem spekulacyjnym, a oszczędnościowym, w krajach o doskonale zróżniczkowanem życiu gospodarczem, jest wyraźna i głęboka. Określa ją ustawodawstwo prawie we wszystkich państwach świata.

Instytucje, gromadzące oszczędności, w przeciwieństwie do innych organizacyj finansowych, pracę swą rozwijają na podłożu raczej społecznem. Rozwój oszczędności ma głęboki podkład moralny, ułatwia i łagodzi kryzysy nietylko natury gospodarczej, ale i politycznej, posiada przeto pierwszorzędne znaczenie wychowawcze tak w odniesieniu do poszczególnych grup społecznych wewnątrz narodów, jak i w odniesieniu do narodów w ich wielkiej rodzinie. Rozwój kultury gospodarczej państw i społeczeństw ściśle bowiem jest związany ze stanem i wzrostem oszczędności wewnątrz danego społeczeństwa.

Jedno z najpilniejszych zagadnień z dziedziny oszczędności: opieka nad oszczędnościami emigrantów, znaleźć może swe skuteczne rozwiązanie jedynie w międzynarodowej organizacji kas oszczędności.

Wszystkim narodom świata przyświeca wspólny cel: podniesienie dobrobytu najszerszych warstw ludności. Doświadczenia wzajemne w dostatecznej mierze wykazały, iż dobrobyt narodu chwieje się z chwilą ruiny, lub słabości i nędzy sąsiadów. Stosunki gospodarcze międzynarodowe są tak splątane, posiadają tyle wspólnych nici, wiążących wzajem różne społeczeństwa, iż troska o zdobycie i zachowanie własnego dobrobytu winna sięgać poza granice własnego pań-

stwa. To też szereg zagadnień pierwszorzędnej wagi w dziedzinie organizacji kapitału społecznego znaleźć może rozwiązanie jedynie we wzajemnem porozumieniu poszczególnych instytucyj o pokrewnych zadaniach w różnych państwach.

względów czysto praktycznych, których należyte ujęcie i rozwiązanie znaleźć można wyłącznie w spoistej i silnej organizacji.

We wszystkich prawie państwach świata istnieją centralne organizacje kas oszczędności. Wyjątek sta-

Markiz Józef di Capitani d'Arzago,
Prezes Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

nowią w Europie Hiszpanja i Polska, nie posiadające takich organizacyj jednoczących wszystkie placówki, organizujące drobne kapitały. Dlatego też Polska pozostaje w tej dziedzinie znacznie w tyle poza innemi państwami.

W Polsce nieodzowne jest stworzenie organizacji wspólnej wszystkich instytucyj, gromadzących oszczędności, tak dla względów natury ogólnej, jak ujednostajnienie, raczej wprowadzenie odpowiedniego ustawodawstwa oszczędnościowego, pomoc i wzajemna współpraca organizacyjna tych instytucyj, jak i dla

Te centralne organizacje, widząc potrzebę, a na-

wet konieczność rozszerzenia zakresu działania poza granice własnego państwa i rozumiejąc, iż jedyna droga do zdobycia i utrwalenia swego stanu posiadania leży na drodze wspólnej międzynarodowej organizacji oszczędności, z inicjatywy prezesa Lombardzkiej Kasy Oszczędności, rozpoczęły pracę w kierunku powołania do życia Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Odbyty w roku zeszłym, międzynarodowy kongres oszczędności w Medjolanie powierzył prezydjum kongresu utworzenie tego instytutu. Dnia 28 czerwca odbyło się w Medjolanie zebranie niejako konstytujące, na którem rozważano i przyjęto statut i rozważano najpilniejsze zadania przyszłej międzynarodowej organizacji kas oszczędności.

Czytelnicy nasi znajdą w numerze 2-im naszego wydawnictwa uchwały i rezolucje pierwszego Międzynarodowego Kongresu Oszczędności, w którym wzięło udział 28 państw świata.

Dążenie do ich najszerszego zrealizowania będzie zadaniem Instytutu.

Dzięki obecności na zebraniu komitetu wykonawczego kongresu delegata P. K. O. z Polski, statut został przystosowany do obecnych stosunków w Polsce, tak, aby poszczególne instytucje, jak ich grupy w Polsce, mogły brać żywy udział w pracach Międzynarodowego Instytutu Oszczędności, mimo, iż Polska nie posiada centralnej organizacji kas oszczędności.

Statut ten podajemy poniżej, nadmieniając, iż na okres trzyletni oznaczono opłaty od instytucyj, pragnących przystąpić do Międzynarodowego Instytutu, dla Polski, *na 2 złote od każdego miljona zgromadzonych wkładów*.

Statut obejmuje najogólniejsze jedynie normy, w granicach których Instytut pracę swą rozwijać będzie. Unikanie szczegółów jest w statucie tym celowe, gdyż uważano, iż szczegółowe instrukcje stwarzają z natury rzeczy więzy, mogące krępować działalność Instytutu, szczególniej w pierwszych latach jego istnienia, gdy potrzeby życia gospodarczego mogą wysunąć zagadnienia pilne.

Statut został ułożony tak, aby każda poważniejsza instytucja oszczędnościowa, lub ich związek, mógł do Instytutu należeć. Jako warunki przystąpienia do Międzynarodowego Instytutu uznano: a) czas pracy poszczególnych instytucji, oraz b) liczbę deponentów.

Początkowo minimalną liczbę wkładców, jaką liczyć winna instytucja, pragnąca przystąpić do Instytutu, określono na 100.000, następnie zniżono do 50.000 (w wypadku utrzymania tej cyfry, Polska nie mogłaby brać udziału w pracach Międzynarodowego Instytutu Oszczędności). Również myśl ujęcia Instytutu, jako związku związków, uchylono, ze względu na to, iż nie wszędzie takie centralne organizacje istnieją.

W obradach brali udział pp.:

Przewodniczący:

Markiz Giuseppe di Capitani d'Arzago, prezes Lombardzkiej Kasy Oszczędności, b. włoski minister rolnictwa.

Sekretarz:

Prof. Filippo Ravizza, ekspert propagandy przy Lombardzkiej Kasie Oszczędności w Medjolanie.

Członkowie:

Ing. Julio Ceretti, wiceprezes Lombardzkiej Kasy Oszczędności.

Dr. Janko Hacin, przedstawiciel Jugosławji.

Emile Jacques Deroover, gł. dyrektor Belgijskiej Kasy Oszczędności i Ubezpieczeń.

Lucien Desert, dyrektor Szwajcarskiej Kasy Oszczędności.

Eduard Desroys du Roure, prezes Głównej Komisji Kas Oszczędności we Francji, delegat rządu francuskiego.

Martin Cesare Ferrero di Cambiano, senator, prezes związku włoskich Kas Oszczędności.

Jakób Cremer, dyrektor niemieckiego związku Kas Oszczędności.

Dr. Francesco Lami, sekretarz związku włoskich Kas Oszczędności.

Milton W. Harrison, wiceprzewodniczący Narodowego Związku Kas Oszczędności w New-Yorku.

Thomas Hendersman, delegat Stowarzyszenia angielskich Kas Oszczędności.

Dr. Wilem Pospiszil, prezes Związku Kas Oszczędności w Pradze.

Carlos Prast y Rodriguez de Llano, prezydent Izby handlowej w Madrycie.

Lucjusz Dura, delegat P. K. O. w Warszawie.

Edmondo Valdissera, dyrektor Lombardzkiej Kasy Oszczędności.

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO INSTYTUTU OSZCZĘDNOŚCI
INSTITUT INTERNATIONAL DE L'EPARGNE

A. *Postanowienia ogólne.*

Art. 1. Nazwa.

Stosownie do uchwał Pierwszego Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego, tworzy się Międzynarodowy Instytut Oszczędności.

Art. 2. Siedziba i czas trwania.

Siedzibą Międzynarodowego Instytutu Oszczędności jest Medjolan; czas trwania jest nieograniczony. Oddziały mogą być zakładane w różnych państwach, jednak bez obciążania kosztami Instytutu.

A. *Dispositions Generales.*

Art. 1. Nom.

Conformément à la décision du premier Congrès International de l'Epargne, il est constitué un Institut International de l'Epargne.

Art. 2. Siège et Durée.

Le siège de l'Institut International de l'Epargne est à Milan et sa durée est illimitée. Des Bureaux correspondants peuvent être établis dans les différents pays, sans frais pour l'Institut.

Art. 3. Cel.

Cele, do których wypełnienia dąży Międzynarodowy Instytut Oszczędności, tak w interesie ogólnym, jak i w interesach każdej instytucji, należącej do Międzynarodowego Instytutu, są następujące:

a) coraz ściślejsze współdziałanie i coraz wyższy rozwój ideałów, któremi kierują się kasy oszczędności w swej pracy, a specjalnie w ich działalności podstawowej: propagandzie oszczędności we wszystkich warstwach społecznych;
b) wzajemne najlepsze zapoznanie się z organizacją funkcjonowaniem i działalnością kas oszczędności w różnych krajach;
c) uproszczenie ich organizacji, funkcjonowania i działalności;
d) rozwój oszczędności i odnośnych instytucyj w różnych krajach;
e) koordynacja ich pracy na terenie międzynarodowym;
f) perjodyczne organizowanie międzynarodowych kongresów oszczędnościowych i realizacja ich uchwał.

Art. 4. Zgłoszenie przystąpienia.

Do Międzynarodowego Instytutu Oszczędności mogą być dopuszczone te instytucje, które, nie mając na celu zysków, przyjmują wkłady oszczędnościowe, choćby najmniejsze, i zajmuią się lokatą, mając na widoku przedewszystkiem jej pewność, oraz prowadzą pracę wychowawczą w dziedzinie oszczędności na rzecz wszystkich warstw społecznych, specjalnie zaś warstw mniej zamożnych.

Instytucje te winny pracować conajmniej 5 lat i posiadać conajmniej 50 tysięcy wkładców, oraz przyjąć postanowienia niniejszego statutu; w zasadzie wszystkie wyżej wymienione warunki winny być uznane przez obowiązujące ustawodawstwa państwa, do którego instytucje te należą.

Stosunki pomiędzy Międzynarodowym Instytutem Oszczędności, a instytucjami pokrewnemi, jak Związki Kas Oszczędności, będą regulowane w każdym oddzielnym wypadku przez Komitet Stały.

Art. 5. Komitet Stały, Komitet Wykonawczy i Biura.

Wykonanie celów Międzynarodowego Instytutu Oszczędności powierza się Komitetowi Stałemu pod przewodnictwem Prezesa Międzynarodowego Instytutu i Biurom, których organizację i działalność określi Komitet Stały.

Komitet Stały może przekazać część swych zadań, specjalnie w zakresie spraw bieżących — Komitetowi Wykonawczemu.

Art. 6.

Fundusze Międzynarodowego Instytutu Oszczędn. tworzą się:

1) ze składek członków;
2) z subwencyj, które mogą być przyznawane przez rządy poszczególnych krajów;
3) z subsydjów, mogących być przyznanemi przez osoby prywatne, instytucje i stowarzyszenia, lub związki;
4) z dochodów od kapitałów i różnych wpływów;

Art. 3. Buts.

Les buts que l'Institut International de l'Epargne poursuit dans l'intérêt général et dans celui de chaque institution adhérente sont:

a) une communauté toujours plus étroite et plus élevée de l'idéal dont s'inspire l'activité des Caisses d'Epargne, et notamment l'activité fondamentale de la propagande de l'epargne, dans toutes les classes sociales.
b) une meilleure connaissance réciproque de l'organisation, du fonctionnement et de l'activité des Caisses d'Epargne des différents pays.
c) l'amélioration de cette organisation, de ce fonctionnement et de cette activité.
d) le développement de l'épargne et des institutions y relatives dans les différents pays.
e) la coordination internationale de leur action.
f) l'organisation périodique de Congrès Internationaux de l'Epargne et la réalisation des voeux formulés par ces derniers.

Art. 4. Adhésion.

Sont admises à faire partie de l'Institut International de l'Epargne les Institutions qui, sans but de lucre et comme fonction fondamentale, acceptent des depôts à épargne, même minimes et s'occupent de leur placement ayant en vue surtout leur sécurité, l'éducation à l'épargne et à l'économie, à l'avantage de toutes les classes et spécialement des classes moins riches.

Les institutions doivent fonctionner depuis au moins cinq ans, avoir au moins 50.000 déposants, accepter les présents Statuts; dans la règle, les caractéristiques sus — mentionnées devront leur être reconnues par des lois de l'Etat auquel ces institutions appartiennent.

Les rapports entre l'Institut International de l'Epargne et les institutions similaires telles que les Associations de Caisses d'Epargne, seront règlées dans chaque cas par le Comité Permanent.

Art. 5. Comité prmanent, comité exécutif et bureaux.

La réalisation des buts de l'Institut International de l'Epargne est confiée à un Comité Permanent présidé par le président de l'Institut International de l'Epargne et à des bureaux dont le Comité Permanent établira l'organisation et le fonctionnement.

Le Comité Permanent peut déléguer plusieurs de ses pouvoirs, notamment l'administration des affaires courantes, à un Comité Exécutif.

Art. 6.

Les ressources de l'Institut International de l'Epargne se composent:

1) des cotisations de ses membres.
2) des subventions qui peuvent lui être accordées par les pouvoires publics des différents pays.
3) de subsides qui peuvent lui être accordés par des particuliers, des institutions, des sociétés ou associations.
4) du revenu de fonds placés et de recettes diverses.

B) Przystąpienie.

Art. 7. Zgłoszenie przystąpienia.

Instytucja, pragnąca przystąpić do Międzynarodowego Instytutu Oszczędn., winna przedstawić zgłoszenie przystąpienia bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem Stowarzyszenia, do którego należy, dołączając do zgłoszenia oficjalną publikację, dającą całkowity obraz jej organizacji, charakteru i znaczenia.

Każde stowarzyszenie narodowe może zdecydować, że jego członkowie mogą zgłaszać przystąpienie wyłącznie za jego pośrednictwem.

Zgłoszenie przystąpienia ulega zatwierdzeniu przez Komitet Stały.

Art. 8. Korzyści szczegółowe.

Instytucje przystępujące poza korzyściami ogólnemi, wynikającemi z realizacji celów, wymienionych w art. 3, osiągną korzyści następujące:

a) będą otrzymywały publikacje i komunikaty Międzynarodowego Instytutu Oszczędności;
b) będą mogły zwracać się do Instytutu, celem otrzymania informacji, wyjaśnień i materjału, dotyczącego organizacji pokrewnych instytucji zagranicą i ich działalności;
c) wezmą udział w Międzynarodowych Związkach, zorganizowanych za pośrednictwem Instytutu;
d) delegują swych przedstawicieli do Komitetu Stałego i
e) będą zapraszane na międzynarodowe kongresy oszczędności;

Art. 9. Składki.

Każda instytucja, należąca do Międzynarodowego Instytutu Oszczędności, winna wpłacać składki roczne, proporcjonalne do wysokości posiadanych wkładów.

Proporcjonalna wysokość składki będzie określana przez Komitet Stały na każde 3-lecie.

Składka winna być wpłacana zgóry w momencie przyjęcia, a następnie w miesiącu styczniu każdego roku.

Art. 10.

Przystąpienie zgłasza się na czas nieograniczony i może być ono wypowiedziane jedynie listem poleconym na rok kalendarzowy naprzód.

Art. 11. Odpowiedzialność.

Przystąpienie do Międzynarodowego Instytutu Oszczędności nie pociąga za sobą żadnej wzajemnej odpowiedzialności członków za operacje, funkcjonowanie i zobowiązania każdego z nich i Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego.

Ze swej strony, Międzynarodowy Instytut Oszczędności nie jest odpowiedzialny za instytucje, doń należące.

C) Komitet Stały.

Art. 12. Skład.

Komitet Stały składa się z 3-ch delegatów i 3-ch zastępców dla każdego z państw, do którego należą instytucje, przystępujące, oraz z 3-ch delegatów i 3-ch

B) Adhésion.

Art. 7. Demande d'admission.

L'institution qui désire faire partie de l'Institut International de l'Epargne devra présenter une demande, soit directement soit par l'intermédiaire de l'Association dont elle fait partie, en l'accompagnant de publications officielles, donnant une idée exacte de son organisation, de son caractère et de son importance.

Chaque Association Nationale pourra stipuler que ses membres ne peuvent demander leur adhésion que par son intermédiaire.

La demande d'admission sera soumise a la ratification du Comité Permanent.

Art. 8. Avantages particuliers

Les institutions adhérentes, en outre des avantages d'ordre général dérivant de la réalisation des buts mentionnés à l'art. 3 auront les avantages suivants:

a) elles recevront les publications et communications de l'Institut International de l'Epargne;
b) elles pourront s'adresser à l'Institut pour avoir des informations, du matériel, des explications sur l'organisation des Institutions etrangères et de leurs services;
c) elles participeront aux relations internationales qui s'établiront par l'intermédiaire de l'Institut;
d) elles nommeront les délégués au Comité Permanent;
e) elles seront invitées au Congrès International de l'Epargne.

Art. 9. Contributions.

Toute institution adhérant à l'Institut International de l'Epargne devra verser une contribution annuelle proportionnelle au montant de ses dépôts.

La proportion exacte entre cette contribution et les dépôts sera déterminée tous les 3 ans par le Comité Permanent.

La contribution sera versée à l'avance, lors de l'admission et ensuite au mois de Janvier de chaque année.

Art. 10.

L'adhésion vaut pour une durée indéterminée et ne peut être dénoncée que par lettre recommandée un an de calendrier à l'avance.

Art. 11. Responsabilités.

L'adhésion à l'Institut International de l'Epargne ne crée aucune responsabilité entre les Caisses d'Epargne adhérentes pour les opérations, le fonctionnement, et les engagements de chacune d'elles et l'Institut International. De son côté l'Institut International de l'Epargne ne sera pas responsable pour les institutions adhérentes.

C) Comité permanent.

Art. 12.

Le Comité Permanent est composé de trois délégués titulaires et trois suppléants pour chaque pays auquel appartiennent les institutions adhérentes et

zastępców, jako wspólnych międzynarodowych przedstawicieli dla tych wszystkich instytucyj, które nie brały udziału w wyborach delegacji narodowych.

Art. 13. Ukonstytuowanie Komitetu.

Prezydjum każdego Międzynarodowego Instytutu Oszczędności przeprowadzi przed zamknięciem kongresu wybór prezesa instytutu, który jest jednocześnie prezesem Komitetu Stałego.

Komitet Stały obiera z pośród siebie 2-ch wiceprezesów i skarbnika.

Kierownik Biur, o których jest mowa w art. 5, jest sekretarzem Komitetu Stałego.

Art. 14. Wybór delegatów.

Instytucje, należące do Międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego, w każdym kraju przeprowadzają wspólne wybory delegatów i ich zastępców, stosownie do metod i form, odpowiadających warunkom miejscowym.

Kasy Oszczędności, nie mogące wziąć udziału w wyborach delegacji narodowej, przeprowadzą wybory swoich 3-ch delegatów i ich zastępców na najbliższym Międzynarodowym Kongresie przez stosownie upełnomocnionych swych delegatów pod przewodnictwem jednego z członków Komitetu Stałego, wyznaczonego przez prezesa Kongresu.

Wybór delegatów, lub ich zastępców musi być zatwierdzony przez Komitet Stały.

Art. 15. Okres urzędowania.

Prezes Międzynarodowego Instytutu Oszczędności pełni swe funkcje w okresie pomiędzy dwoma kolejnemi Międzynarodowemi Kongresami. Każdy delegat pełni swe funkcje w ciągu 3-ch lat, a jeśli zajmuje stanowisko wiceprezesa, porzuca je z chwilą wygaśnięcia mandatu.

Art. 16. Zebrania.

Komitet Stały zbiera się 2 razy w ciągu pierwszego roku po Kongresie i raz do roku w latach następnych. Zebrania nadzwyczajne odbywają się stosownie do uznania Prezydjum, lub na żądanie czwartej części członków Komitetu Stałego.

Art. 17. Głosowanie.

Każdy delegat posiada jeden głos. Rozpatrzeniu podlegają jedynie wnioski, zawarte w porządku dziennym zebrania, który winien być zakomunikowany członkom na 3 miesiące przed zebraniem.

Art. 18. Prawomocność uchwał i postanowień.

Uchwały na zebraniu zapadają zwykłą większością głosów. Zebranie jest prawomocne, jeśli conajmniej $^1/_3$ należących do Instytutu państw jest reprezentowaną.

Przedstawiciele, biorący udział w zebraniu w zastępstwie delegatów, mają te same prawa, co delegaci.

Zastępcy mogą brać udział w posiedzeniach Ko-

de trois délégués titulaires et trois suppléants en représentation collective internationale de toutes les institutions adhérentes qui n'auront pas nommé une délégation nationale.

Art. 13. Nomination aux charges.

La présidence de chaque Congrès International pourvoira, avant la clôture du Congrès, a la nommination du Président de l'Institut International de l'Epargne qui est en même temps le Président du Comité Permanent.

Le Comité Permanent nommera dans son sein deux Vice-Présidents, et un Trésorier.

Le chef des Bureaux, dont il est fait mention à l'article 5, est le secrétaire du Comité Permanent.

Art. 14. Nomination des délégués.

Les Institutions adhérentes à l'Institut International de l'Epargne procéderont dans chaque pays collectivement à la nomination des délégués titulaires et suppléants, suivant les modes et formes répondant aux conditions locales.

Les Caisses d'Epargne n'ayant pas pourvu à la nomination d'une délégation nationale, procéderont à la nomination de leurs trois délégués titulaires et suppléants, à l'occasion du Congrès International, par le moyen des délégués dûment autorisés et sous la présidence d'un membre du Comité Permanent, désigné par la Présidence du Congrès.

Toute nomination de délégués titulaires ou suppléants devra être ratifiée par le Comité Permanent.

Art. 14. Durée des fonctions.

Le Président de l'Institut International de l'Epargne reste en charge dans l'intervalle de deux Congrès Internationaux. Chaque Délégué reste en charge pendant trois ans, et s'il remplit les fonctions de Vice Président, il les abandonne à l'expiration de son mandat.

Art. 16. Réunions.

Le Comité Permanent se réunit à l'ordinaire deux fois durant la première année qui suit celle du Congrès et une fois dans les années successives. Les séances extraordinaires ont lieu chaque fois que la présidence le juge nécessaire ou qu'elles sont requises par au moins un quart des membres du Comité Permanent.

Art. 17. Votes.

Chaque délégué dispose d'une voix. On ne peut voter valablement que sur une proposition qui figure à l'Ordre du Jour de la réunion et qui aure été portée à la connaissance des membres trois mois avant la séance.

Art. 18. Validité des decisions et délibérations.

Les délibérations sont prises à la majorité des voix et ne sont valables que si au moins un tiers des pays adhérents est représenté à la séance. Les membres suppléants qui participeront aux séances en remplacement des membres titulaires, auront les memes droits que ces derniers.

Ces membres suppléants pourront assister aux

mitetu Stałego nawet jeśli delegat jest obecny, w tym wypadku jednak nie mają prawa głosowania.

W razie równości głosów decyduje Prezes.

Art. 19. Zebranie w drugim terminie.

W razie braku wymaganego quorum, Komitet Stały winien być zwołany po raz drugi w terminie 3-miesięcznym, jeśli wszystkie delegacje nie zaakceptują krótszego terminu, podanego w porządku dziennym.

Drugie zebranie jest ważne bez względu na ilość obecnych za wyjątkiem, jeśli na porządku dziennym są sprawy zmiany statutu lub likwidacji.

Art. 20. Głosowanie przez korespondencję.

Dla zatwierdzenia zgłoszeń, zatwierdzenia wybranych delegatów i w innych wypadkach zwykłej procedury, wskazanych poprzednio na posiedzeniu Komitetu Stałego, delegaci mogą przesłać swój głos pisemnie.

Art. 21. Kasy Oszczędności bez delegatów.

Kasy Oszczędności, które nie mogły brać udziału w wyborze delegacji narodowej, lub przewidzianej w art. 14, mogą powierzyć swą reprezentację na posiedzeniach Prezesowi Międzynarodowego Instytutu Oszczędności, lub delegacji, wybranej, stosownie do art. 14, podczas ostatniego kongresu. Kasy te jednak będą korzystały ze wszystkich przewidzianych niniejszym statutem usług i korzyści, wynikających z przystąpienia do Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

D) Zmiany Statutu i likwidacja Instytutu.

Art. 22. Zmiany Statutu.

Zmiany statutu mogą być rozpatrywane jedynie w obecności większości absolutnej wszystkich członków Komitetu Stałego.

Art. 23. Likwidacja.

Komitet Stały może z zachowaniem podwójnej większości $^2/_3$ delegatów i krajów reprezentowanych w Komitecie Stałym, ogłosić rozwiązanie Międzynarodowego Instytutu Oszczędności i postanowić o zużytkowaniu funduszów, przeznaczeniu dzieł, archiwów i t. d., należących do Instytutu.

E) Postanowienia przejściowe. Komisja organizacyjna.

Art. 24.

Aż do czasu, gdy do Międzynarodowego Instytutu zgłosi przystąpienie conajmniej czwarta część Instytucyj i $^1/_3$ państw reprezentowanych na I-szym Międzynarodowym Kongresie, i gdy te instytucje wybiorą swe delegacje, prawa Komitetu Stałego wykonywa Komisja Organizacyjna, powołana stosownie do uchwał I-szego Międzynarodowego Kongresu Oszczędnościowego.

séances du Comité Permanent, même si les membres titulaires sont présents, mais dans ce cas, ils n'ont aucun droit de vote.

En cas d'égalité le président à droit à voix prépondérante.

Art. 19. Seconde convocation.

Si une séance n'a pas réuni le quorum, le Comité Permanent devra être convoqué une seconde fois dans le délai de trois mois, à moins que toutes les délégations n'acceptent un délai plus court, communiqué au préalable avec l'Ordre du Jour.

La seconde réunion ainsi convoquée, sera valable quelque soit le nombre des présents, exception faite pour les cas de modification aux Statuts et de dissolution de l'Institut.

Art. 20. Votes par correspondance.

Pour l'acceptation des adhésions, pour la ratification des nominations des délégués et pour d'autres actes de procédure ordinaire, indiqués au préalable dans une Séance du Comité Permanent, les délégués pourront envoyer leur vote par correspondance.

Art. 21. Caisses d'épargne sans délégation.

Les Caisses d'Epargne qui n'auront pu procèder à la nomination d'une délégation nationale ou de celle prévue à l'art. 14, pourront se faire représenter temporairement aux séances par le Président de l'Institut International de l'Epargne, ou par la délégation nommée lors du précédent Congrès, selon l'art. 14 à leur choix, et en attendant jouiront de tous les avantages et services auxquels donne droit l'adhésion à l'Institut International de l'Epargne.

D) Modifications aux statuts et dissolution de l'institut.

Art 22. Modifications aux Statuts.

Les modifications aux Statuts ne pourront être votées qu'à la majorité absolue du nombre total des membres du Comité Permanent.

Art 23. Dissolution.

Le Comité Permanent pourra, à la double majorité des trois quarts des voix des délégués, et des pays représentés au Comité Permanent, prononcer la dissolution de l'Institut International de l'Epargne et règler l'emploi des capitaux disponibles ainsi que l'attribution des documents, archives, ouvrages etc... appartenant à l'Institut.

E) Dispositions transitoires. Commission organisatrice.

Art. 24.

Jusqu'au moment où auront adhéré à l'Institut International de l'Epargne, au moins un quart des Institutions et un tiers des pays représentés au premier Congrès International de l'Epargne et où ceux-ci auront nommé leurs Délégations, toutes les compétences du Comité Permanent appartiennent à la Commission Organisatrice, nommée conformément aux décisions du premier Congrès International de l'Epargne.

Art. 25.

Gdy jedna czwarta instytucyj i trzecia część państw, reprezentowanych na 1-szym Międzynarodowym Kongresie Oszczędności wybiorą swe delegacje a delegaci uzyskają zatwierdzenie Komitetu Organizacyjnego, ten ostatni ogłosi ukonstytuowanie się Komitetu Stałego, mianuje w tym Komitecie delegacje Instytucyj, które nie mogły wziąć udziału w wyborach delegacyj narodowych, i zwoła pierwsze posiedzenie Komitetu Stałego, przekazując mu swe czynności.

GIUSEPPE DI CAPITANI D'ARZAGO,
Pierwszy Prezes Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Art. 25.

Lorsqu'un quart des Institutions et un tiers des pays représentés au premier Congrès International de l'Epargne, auront procédé à la nomination de leurs délégués et que ces nominations auront été ratifiées par la Commission Organisatrice, celle-ci déclarera constitué Comité Permanent, nommera dans ce Comité la délégation des institutions qui n'auront pas encore procédé à la nomination de leur delegation nationale, convoquera la première réunion du Comité Permanent et cessera ses fonctions, à l'exception du Président.

S. E. G. DI CAPITANI D'ARZAGO,
Premier Président de l'Institut International de l'Epargne.

BILON

Znane zarządzenie Banku Polskiego, ograniczające przyjmowanie bilonu [1]), wywołało i aprobatę i surową krytykę. Krytyka streszcza się w terminie dwuwalutowości. Rzekomo dwuwalutowość ma być następstwem wcześniejszego niedomagania, a mianowicie inflacji bilonowej. Przed omówieniem tych dwóch symptomów współczesnej sytuacji walutowej, należy zwięźle przedstawić podłoże dwóch źródeł pieniądza w Polsce, a więc emisję bankowa i skarbową.

Zgodnie z art. 46 Statutu, Bank Polski posiada wyłączny przywilej wypuszczania biletów bankowych, będących prawnym środkiem płatniczym i posiadających nieograniczoną moc zwalniania od zobowiązań przez zapłatę. Bilety bankowe winny być pokryte conajmniej w 30% zapasem złota w monetach i sztabach, zapasem walut zagranicznych, nie podlegających znaczniejszym wahaniom kursowym, oraz zapasem dewiz, czeków i pozostałości rachunkowych w walutach zagranicznych, płatnych w instytucjach bankowych o niewątpliwej zdolności płatniczej (par. 51). Resztę pokrycia biletów bankowych stanowią: a) weksle i inne walory, powstałe wyłącznie z dokonanych obrotów gospodarczych; b) zapas srebra według jego wartości w złocie; c) zapas polskich monet srebrnych i bilonu, który to zapas nie może jednak przekroczyć 5% ogólnej sumy emisji biletów bankowych; d) zobowiązanie Skarbu Państwa z bezprocentowego kredytu, udzielonego na czas trwania przywileju, do sumy nie wyżej nad 50 miljonów złotych, z tytułu, nadanego Bankowi przywileju emisyjnego (par. 52).

Jako spółka akcyjna, Bank należy do typu prywatnych banków emisyjnych, nad któremi państwo ma zabezpieczoną tylko zwierzchnią kontrolę. Skarb prócz 50-miljonowego kredytu za przywilej emisyjny, nie ma prawa do żadnych świadczeń kredytowych. W myśl art. 70 Statutu, Bank obowiązany jest przyjmować bezpłatnie wpłaty na rachunek Skarbu Państwa i dokonywać bezpłatnie wszelkich wypłat z tego rachunku. Z drugiej strony, Bank nie przyjął żadnych zobowiązań Skarbu. W tem ograniczeniu atrybucyj Skarbu przebija się dążność, aby po doświadczeniach gospodarki inflacyjnej, istotnie zabezpieczyć trwały kurs walucie polskiej.

Waluta polska oparta jest na monometalizmie złotym. Według art. 47 Statutu Banku Polskiego, „Bank będzie miał obowiązek wymiany wypuszczonych biletów bankowych na każde żądanie i w nieograniczonych ilościach na monety złote". Moment rozpoczęcia wymiany odroczony jest do przychylnej konjunktury na międzynarodowym rynku pieniężnym. Współcześnie struktura Banku Polskiego opiera się na systemie „waluty pozłacanej" (gold exchange standard). Zamiast bezpośredniej wymienialności biletów na złoto, istnieje pośrednia, zapomocą dewiz i walut wymiana na kruszec złoty. Gdy w krajach o czynnej walucie złotej barometrem położenia gospodarczego jest zapas złota w instytucji emisyjnej, to w Polsce ta rola przypada obecnie zapasowi walut i dewiz. Współcześnie pod wpływem ujemnego bilansu płatniczego, zapas dewiz i walut uszczupla się. Wobec niezadowolenia, jakie budziło swego czasu wysokie pokrycie biletów bankowych, teraz należy z uznaniem podkreślić przezorną politykę Banku Polskiego, liczącą się z sezonowemi fluktuacjami wypłat zagranicznych. Okazuje się, że zapas walut i dewiz był jeszcze za szczupły, aby spokojnie na przednówku przetrwać ubytek, spowodowany nieurodzajem ub. roku.

Ramy emisji skarbowej zakreśla art. 10 Rozporządzenia z dnia 23 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Nr. 37, poz. 401), według którego „państwo wybija monety złote w miarę potrzeby, bez ograniczeń co do kwoty, monety srebrne do kwoty ośmiu złotych na każdego mieszkańca Rzeczypospolitej Polskiej, wreszcie monety niklowe i bronzowe, oraz monety, wypuszczone na mocy art. 14 — do kwoty czterech złotych na każdego mieszkańca Rzeczypospolitej Polskiej".

Do chwili uruchomienia zdawkowej monety, Rozporządzenie z dnia 14 kwietnia 1924 r. (Dz. U. Nr. 34,

[1]) Ten termin obejmuje i bilety zdawkowe, które są prowizorycznym substytutem bilonu srebrnego.

Ograniczenia w przyjmowaniu przez Bank Polski bilonu zostały już dnia 11 b. m. cofnięte, co praktycznie rozwiązuje sprawę.

pcz. 351), upoważniło Ministra Skarbu do emisji biletów zdawkowych na sumę nie wyżej 150 miljonów złotych, w odcinkach wartości nie wyżej 2 złotych. W myśl powyższego rozporządzenia, bilety zdawkowe miały być do dnia 1 stycznia 1925 r. wymienione na monety zdawkowe, wzgl. bilety Banku Polskiego. Według Rozporządzenia z dnia 28 czerwca 1924 r. (Dz. U. Nr. 56, poz. 564), ta czynność Skarbu została przedłużona bez ustalenia terminu prekluzyjnego. Ustawa z dnia 23 czerwca b. roku (Dz. U. Nr. 67, poz. 467) przywilej emisyjny biletów zdawkowych rozciąga na bilety, opiewające na 5 złotych, jednak w ramach dawnego kontyngentu 150 milj. złotych. Walutowość bilonu została ograniczona rozporządzeniem z dnia 23 kwietnia 1924 r. przy monetach srebrnych do kwoty 100 złotych, a przy monetach niklowych i bronzowych do kwoty 10 złotych przy każdej wypłacie.

W praktycznem wykonaniu emisja bilonu w dniu 1 stycznia b. roku wynosiła 123 milj. zł., a w końcu pierwszego półrocza b. roku — 244 milj. zł., a zatem 4,32 zł., wzgl. 8,56 zł. na głowę mieszkańca [1]). W pochodzie do maksymalnej granicy 12 zł. emisja bilonu dopiero przekroczyła $^{2}/_{3}$ drogi. Zatem tempo faktyczne nie jest zbyt silne, co ujawnia się w porównaniu np. z Niemcami. Ustawa monetarna niemiecka przewiduje emisję bilonu w wysokości 2 razy większej, niż polska, a mianowicie do 20 mk., wzgl. 25 zł. na głowę. Faktyczny obieg bilonu wynosił w Niemczech w dniu 23 czerwca r. b. 6,45 mk., wzgl. 8,42 zł. na głowę, a więc utrzymuje się na poziomie polskim. Jeżeli prócz tych cyfr, weźmie się pod uwagę ciasnotę rynku pieniężnego, rozmiar budżetu i tendencje ludności do tezauryzacji monety srebrnej, o inflacji bilonowej w Polsce mowy jeszcze być nie może. Inaczej przedstawia się ta kwestja, gdy się uwzględni stosunek bilonu do biletów. W Polsce stosunek bilonu do całego obiegu oscyluje wprawdzie około 30%, a w Niemczech—10%. Jednak struktura pieniężna w Polsce jest prosta, gdy w Niemczech, obok biletów Reichsbanku, obiegają bilety rentowe i prowizorycznych banków emisyjnych. Jeżeli uwzględni się tylko emisje biletowa instytucji centralnej, to stosunek bilonu w Niemczech wzrośnie do 20%. W Polsce kwestja możliwej inflacji bilonowej wystąpiła ostro na tle zmniejszenia się, wskutek ujemnego bilansu płatniczego, obiegu biletów bankowych. Obieg biletów z 550 milj. w dn. 1 stycznia zmniejszył się na 500 milj. z końcem półrocza. Gdyby obieg biletowy posiadał normalne tempo wzrostu, to emisja biletowa współcześnie wynosiłaby około 650 milj. zł., wówczas obieg bilonu oscylowałby około 25%, a zatem zwężenie obiegu biletowego silnie akcentuje obecnie rolę bilonu.

Każda emisja musi posiadać swój barometr inflacyjny. Emisja bankowa posiada ruchy złota, wzgl. walut i dewiz, a emisja skarbowa — ograniczoną walutowość i stosunek do emisji bankowej. Waluta bilonowa ma ograniczoną zdolność zwalniania od zobowiązań, co stanowi naturalny hamulec emisji. Nadwyżka automatycznie wraca do kas skarbowych. Drugim hamulcem jest stosunek do instytucji centralnej. Gdyby Bank Polski nabywał walutę bilonową bez ograniczenia i traktował ją narówni z wekslem, jako pokrycie, t. zw. bankowe, wówczas dla emisji skarbowej nie byłoby ścisłych ram. Tymczasem, według statutu Banku Polskiego, waluta bilonowa tylko do wysokości 5% każdorazowego stanu emisji biletowej może służyć, jako pokrycie bankowe. W tym punkcie statutu i w przeprowadzeniu likwidacji marki polskiej tkwi geneza ostatniego zarządzenia Banku Polskiego.

Likwidację marki ukończył Bank Polski z dniem 31 maja r. b. Emisja bilonu została przeznaczona w pierwszym rzędzie na wymianę marek. W konsekwencji, jakkolwiek bilon był wypuszczony na rachunek Skarbu, praktycznie emisje przeprowadzał Bank Polski. Charakter Banku Polskiego, jako instytucji, emitującej bilon, pociągał konieczność przyjmowania bilonu w nieograniczonej ilości, co sprowadzało trudności techniczno-rachunkowe ze Skarbem, przekraczało maximum pokrycia bankowego i mogło utrwalić precedens nieograniczonego przyjmowania bilonu. Z chwilą likwidacji marki leżało niezawodnie w intencji Banku Polskiego, aby stosunek do waluty bilonowej ustalić w ramach statutu i stworzyć w ten sposób naturalny barometr dla pojemności tej waluty. Nastąpiła zmiana w tej formie, że instytucją, emitującą bilon, staje się wyłącznie Skarb przy technicznej pomocy Banku Polskiego. W związku z tem, obowiązek przyjmowania bilonu w nieograniczonych ilościach spada wyłącznie na kasy Skarbu, jako emitenta, zgodnie z art. 9 rozporządzenia z dnia 23 kwietnia. Natomiast Bank Polski przyjmuje nieograniczone ilości bilonu na rachunek Skarbu, a ograniczone kwoty — na swój rachunek.

Tak się przedstawia sytuacja ze stanowiska obowiązującego ustawodawstwa walutowego. W praktyce ze względu na zwężenie obiegu biletowego, wyłania się kolizja ze sferami gospodarczemi. Rygorystyczne natychmiastowe przeprowadzenie ograniczeń walutowych bilonu nie okazuje się wskazane. Przejściowo zatem przyjdzie niewątpliwie kompromis, który ułatwi rozwiązanie tego problemu zgodnie z interesem Skarbu i Banku Polskiego. Przemawia za tem zapowiedź premjera Grabskiego, że rząd zamierza narazie zaniechać dalszego zwiększania obiegu bilonowego, a przeprowadzić lepsze terytorjalne rozmieszczenie bilonu i wymianę biletów zdawkowych na srebro. Według informacji prasowych, usunięte zostają braki techniczne bilonu, co ułatwi administrację pieniężną Bankowi Polskiemu. Bilon zostaje wygodniej zróżniczkowany przez wypuszczenie 5-złotowych objektów w ramach przewidzianej emisji. Przejęcie administracji bilonem przez Skarb ułatwi Bankowi Polskiemu szybki rozrachunek i liberalniejsze przyjmowanie bilonu przy spłacie zobowiązań.

Wyłoniła się kolizja między emisją biletową, a skarbową. W interesie Skarbu leży pojemność rynku dla waluty bilonowej, a w interesie Banku — podtrzymanie cyrkulacji biletów i ochrona przed ich ucieczką zagranicę. Kolizja prowadzi zwykle do kompromisu, salwującego sprzeczne interesy. W zarządzeniu Banku Polskiego należy widzieć naturalną groblę przeciw możliwej inflacji bilonowej, która w konsekwencji dopiero sprowadza dwuwalutowość i działanie prawa Greshama. Alarmy okazały się przedwczesne i posłużyły jedynie zagranicznym korespondentom do tendencyjnego szerzenia ich zagranicą.

DR. SZARLIT.

[1]) Ludność Państwa ocenia się na 28,5 miljonów.

BOLESŁAW PRUS O OSZCZĘDNOŚCI

Poniżej podajemy urywek z „Kronik" Bolesława Prusa, w którym znakomity pisarz w bardzo żywy sposób uwydatnia znaczenie i potrzebę oszczędności.

... „Przechodzę do oszczędności.

Do przemawiania w tej kwestji posiadam nierównie większe kwalifikacje: szczycę się bowiem tytułem członka Kasy przemysłowców warszawskich, dziś lub jutro ubezpieczę swoje drogocenne życie, a co najważniejsza, zaoszczędziłem już z literackich dochodów rs. 7 kop. 13 i dwa numizmaty. Tu więc nietylko słowem, ale i przykładem świecić mogę.

Ludu warszawski i wy mieszkańcy 10-ciu gubernij Królestwa Polskiego.

Wiecie wy, skąd to pochodzi, że społeczeństwa ucywilizowane, mimo tu i owdzie trafiających się nieurodzajów, nie wymierają z głodu. A wiecie wy, skąd się biorą owe olbrzymie składy wełny, żelaza, drzewa, płótna, a zresztą i pieniędzy... Oto z dwu źródeł:

1. Stąd, że są ludzie, którzy wydobywają więcej żelaza, zboża, wełny, drzewa, złota, niż sami potrzebują.

2. Stąd, że są i tacy, którzy mniej zjadają, mniej wypijają, mniej wypalają — niż mogą.

Ta trudna lecz prosta sztuka pozbawienia się dziś pewnej części wygody lub przyjemności i odłożenia jej na jutro, lub później — nazywa się oszczędnością.

Wszystko oszczędzić można, zacząwszy od zboża, lnu i drzewa, a skończywszy na siłach fizycznych i moralnych; wszystko też oszczędzać należy.

Dzięki wynalazkowi monety, zwanej przez osoby, mające wodę w głowie: „mamoną" albo „złotym cielcem" — ty, poczciwy szewcze, krawcze, kancelisto, towarzyszu sztuki drukarskiej i t. d., nie potrzebujesz oszczędzać: wołów, koni, lnu, siana i t. d., lecz tylko pieniądze. A dlaczego tak robić musisz, wyłuszczy ci się poniżej.

Dajmy na to, że masz lat trzydzieści, żonę i jednoroczne dziecko.

1. Kiedy dojdziesz do 50 roku życia, staniesz się już niedołęgą i będziesz pragnął wówczas posiadać np. kapitalik 500 rs. Otóż na ten cel składać musisz miesięcznie w jakiemś Towarzystwie ubezpieczeń rs. 2.

Za tę uprzejmość Towarzystwo w razie twej śmierci zapłaci pozostałej wdowie także rs. 500, choćbyś jedną tylko ratę wniósł i na drugi dzień umarł.

2. Na edukację dziecka od 10 do 16 roku jego życia musisz wydać ze 300 rs., a tem samem już od dziś dnia składać do kasy oszczędności przynajmniej po rs. 2 kop. 50.

3. Ponieważ syn twój, skończywszy szkołę i termin, ma na własną rękę coś zacząć, na co będzie potrzebował ze 300 rubli, musisz zatem na jego benefis odkładać do kasy oszczędności przynajmniej rs. 1 miesięcznie.

4. Ponieważ możesz być jakiś czas chory lub pozbawiony roboty, musisz więc i na swój benefis choć ze 3 rs. miesięcznie wnosić do kasy oszczędności.

5. Ponieważ najniezawodniej kiedyś umrzesz, na co ci mogę nawet dać zapewnienie rejentalne, i, ponieważ pogrzeb twój z plakatami, ogłoszeniem w „Kurjerze" i śniadankiem dla żyjących kosztować będzie co najmniej rs. 50, na ten więc cel powinieneś składać znowu w Towarzystwie ubezpieczeń przez jeden rok po rs. 1 kop. 50 miesięcznie.

Oto są wydatki, które nikogo nie miną; musi więc zawczasu przygotowywać się do nich, a tem samem oszczędzać co najmniej (opuściwszy paragraf 5) po rs. 8 kop. 50 miesięcznie, czyli rs. 102 rocznie.

Jeżeli wydatek ten, dobry człowiecze, odejmiesz od swych dochodów, pozostanie ci reszta, którą obrócić możesz na jedzenie, mieszkanie, na frak dla siebie, balową suknię dla żony i t. d.

Jeżeli zaś tego nie uczynisz, wówczas w razie twej śmierci żona pójdzie na łaskę krewnych, a syn zostanie ulicznikiem. Gdy zaś Bóg Najwyższy nie powoła cię do swej chwały w sile wieku, wówczas na starość zostaniesz dziadem, albo kataryniarzem, albo będziesz u żydów w dzień szabasu w piecach palił i wodę kubłami nosił.

Hic jacet veritas! — co znaczy: w tem jest sęk...

Wiem, o duszo pobożna, że z natury jesteś lekkomyślną, że lubisz oglądać dno kufla, albo grać w kości z takimi jak i ty sam frantami. Otóż, dla łatwiejszego zrozumienia prawd, które ci powyżej, jak łopata, wyłożyłem pomysł: żeś dziś umarł, że twój syn jutro będzie pełnoletnim i że na cały ten kram zostawiłeś trzy ruble w domu.

— A co, dobrze ci, grzeszniku... Popraważe się więc i naucz oszczędzać"...

BOLESŁAW PRUS.

(„Kroniki" 1875—1878 r.).

Szanuj, drogie dziecię moje
W małym ziarnku — przyszłe plony,
W małej kropli — przyszłe zdroje
W szelągu — miljony;

W każdej myśli zaród czynu,
Życie w chwili, co ucieka,
A sam w sobie szanuj, synu,
Przyszłego człowieka.

MARJA KONOPNICKA.

INSTYTUCJE OSZCZĘDNOŚCIOWE

Dział ten, który stanowić będzie pierwszorzędny materjał informacyjny, dotyczący rozwoju i działalności poszczególnych instytucyj, gromadzących oszczędności, prowadzić będziemy stale. Prosimy przeto wszystkie organizacje, Kasy oszczędności, Związki spółdzielcze i t. p. o nadsyłanie nam materjału, dotyczącego ich pracy.

Dzielenie się wzajemnie nabytem doświadczeniem, wskazywanie dróg praktycznego rozwiązywania przez te instytucje nasuwających się trudności, posiada dla rozwoju oszczędności pierwszorzędne znaczenie. (Red.).

KOMUNALNY BANK KREDYTOWY W POZNANIU

Istniejący obecnie w Poznaniu „*Komunalny Bank Kredytowy*“ powstał w drodze kolejnego przekształcenia się z „*Centrali Żyrowej Kas Oszczędności w Poznaniu*“, organu dawnego „Związku Żyrowego Kas Oszczędności w Poznaniu“, założonego w roku 1912. „Centrala Żyrowa Kas Oszczędności“ miała za zadanie ułatwienie bezgotówkowych obrotów pieniężnych i regulowanie wzajemnych zobowiązań pomiędzy Komunalnemi Kasami Oszczędności, należącemi do Związku Żyrowego Kas Oszczędności.

W tej formie została przejęta Centrala Żyrowa Kas Oszczędności w r. 1919 przez władze polskie. Okazało się jednak wówczas, że instytucja ta wymaga daleko idących reform w kierunku intensywnego popierania rozwoju miast i powiatów — a nie, jak dotychczas, popierania jedynie interesów finansowych Kas Oszczędności i regulowania ich obrotów pieniężnych — a to przez dostarczanie gminom i powiatom kapitałów, umożliwiających im opanowanie znajdującej się w ogólnym chaosie gospodarki komunalnej. „Centrala Żyrowa Kas Oszczędności“, przemieniona na „Bank Komunalnych Kas Oszczędności“, po niedługim czasie, bo z końcem r. 1922, przekształca się na „Komunalny Bank Kredytowy“, organ finansowy „Komunalnego Związku Kredytowego“, którego członkami są już nie Kasy Oszczędności, ale gminy i powiaty województwa poznańskiego i pomorskiego i to jest zasadniczą zmianą w dotychczasowym ustroju tej instytucji finansowej. Obecnie należy do Związku 144 powiatów i gmin województwa poznańskiego i pomorskiego. Uchwałą Sejmiku z dnia 27 września 1924 r. zakres terytorjalny Komunalnego Związku Kredytowego został rozszerzony również na województwo śląskie.

Do zakresu działania Komunalnego Banku Kredytowego należy przyjmowanie wkładów oszczędnościowych, udzielanie kredytów członkom Komunalnego Związku Kredytowego i ich Kasom Oszczędności, pozatem zaś innym Związkom Komunalnym, oraz korporacjom prawno-publicznym, wyposażonym w prawo nakładania danin publicznych dla swoich potrzeb, jak również zakładom i przedsiębiorstwom członków na zasilanie funduszów obrotowych oraz na cele gospodarcze. Pozatem Komunalny Bank Kredytowy załatwia wszelkie czynności bankowe i handlowe z wyjątkiem spekulacyjnych.

Udzielanie pożyczek przez Komunalny Bank Kredytowy następuje na zasadach, obowiązujących instytucje z przywilejem pupilarnej pewności i to za zabezpieczeniem hipotecznem, wekslowem, papierami wartościowemi, lub skryptami dłużnymi.

Specjalną agendą Komunalnego Banku Kredytowego ma być w przyszłości udzielanie długoterminowych pożyczek komunalnych, oraz wydawanie na podstawie tych kredytów, *obligacji komunalnych.* Kredyty komunalne są przeznaczone na inwestycje, niezbędne w zakresie działania związków komunalnych oraz na spłatę długów, zaciągniętych przez Związki Komunalne w celach gospodarczych. Ponadto Komunalny Bank Kredytowy ma prawo udzielania długoterminowych pożyczek hipotecznych na nieruchomości — o charakterze miejskich domów mieszkalnych — mających na celu popieranie ruchu budowlanego i polepszenie stosunków mieszkaniowych. Na podstawie udzielonych pożyczek hipotecznych dla celów mieszkalnych, ma Bank prawo wydawania *obligacji mieszkaniowych.*

Ze względu na anormalne jeszcze stosunki na rynku pieniężnym, Komunalny Bank Kredytowy musi się obecnie ograniczać jedynie do udzielania kredytów krótkoterminowych, o ile jednak tylko polepszą się warunki, Bank przystąpi bezzwłocznie do rozwinięcia całego zakresu swojej szerokiej działalności, określonej statutem, a przedewszystkiem do udzielania długoterminowych pożyczek komunalnych i hipotecznych mieszkaniowych.

W r. 1923 przejął Komunalny Bank Kredytowy od 62 instytucji niemieckich wierzytelności hipoteczne, ciążące na nieruchomościach miejskich i wiejskich, położonych w województwach poznańskiem i pomorskiem. Nominalna suma przyjętych hipotek wynosiła 405.766.169,95 mkn. Przeszło połowa hipotek została przez dłużników spłaconą na bardzo dogodnych warunkach jeszcze przed wejściem w życie ustawy waloryzacyjnej. Hipoteki dotąd niespłacone zostały zwaloryzowane na 34.974.152,70 zł.

Ze względu na to, że za wszelkie zobowiązania Banku odpowiadają komuny całym swoim majątkiem i siłą podatkową, Bank nie posiada odrębnego kapitału zakładowego.

Fundusz rezerwowy Banku wynosi 201.702,57 zł.

Ogólna suma bilansowa za rok 1924 wynosiła 39.572.344,19 zł. Czysty zysk za rok 1924 wynosił 209.205,06 zł.

W skład Dyrekcji Banku wchodzą: pp. Adamczewski, Makowiecki i Rakowski.

Wydział Komunalnego Związku Kredytowego (Rada Nadzorcza Banku) składa się z 12 członków, którymi są starostowie, prezydenci miast i burmistrze województwa poznańskiego i pomorskiego, wybrani przez Sejmik Związku.

TECHNIKA PROPAGANDY

Redakcja „Oszczędności" ogłasza:

KONKURS NA TEMAT „METODY PROPAGANDY OSZCZĘDNOŚCI WŚRÓD LUDNOŚCI WIEJSKIEJ"

Propaganda wśród ludności rolniczej, ze względu na specjalne warunki jej skupienia, warunki życiowe i różnolity poziom kultury w Polsce, wymaga szczegółowego rozważenia i znajomości stosunków wiejskich u nas.

Rozwój oszczędności pieniężnej zależny jest w pierwszym rzędzie od sposobów i metod informowania o znaczeniu, rezultatach i formach oszczędności, a więc od propagandy tej oszczędności. Jeśli wśród ludności miejskiej technika propagandy została wysoko postawiona w państwach o rozwiniętej kulturze gospodarczej, co stanowi bogate źródło informacji dla naszej propagandy, to państwa rolnicze, do których należy Polska, muszą formy tej propagandy dopiero wypracować, stworzyć odpowiednie metody tej propagandy, opierając się na wieloletnim doświadczeniu poszczególnych instytucyj organizujących oszczędności wiejskie.

Tematem pracy konkursowej winno być ujęcie planu akcji propagandowej na wsi, tak, aby metody, wskazane przez autora mogły być wprowadzone możliwie rychło w życie. A więc praca winna zawierać wskazówki praktyczne dla instytucyj, pracujących na wsi, a dotyczące metod propagandy, mogących odnieść najwydatniejszy skutek.

Redakcja tygodnika „Oszczędność" wyznacza jedną nagrodę za najlepszą pracę nadesłaną w sumie 300 zł., oraz dwie nagrody za prace wyróżnione po 100 zł.

Prace nagrodzone i wyróżnione zostaną umieszczone w wydawnictwie, przyczem prace te będą honorowane niezależnie od sumy nagród, w stosunku 20 groszy od wiersza.

Redakcja zastrzega sobie prawo umieszczenia prac nadesłanych, a niewyróżnionych, na tych samych warunkach.

Sprawa należytego zorganizowania propagandy na wsi jest pierwszorzędnego znaczenia. O rozwoju bowiem oszczędności w Polsce, bez wydatnego udziału ludności rolniczej, mowy być nie może. Redakcja mniema przeto, że kierownicy instytucyj, gromadzących oszczędności, zechcą doświadczeniem swym, nabytym w czasie swej długoletniej pracy podzielić się, za naszym pośrednictwem, z innymi instytucjami oszczędnościowemi.

Celem konkursu jest opracowanie najdoskonalszych metod propagandy oszczędności na wsi. Prace nadsyłane będą przeto rozpatrywane przedewszystkiem pod względem rzeczowej wartości wskazanych przez autora metod propagandy.

Termin nadsyłania prac konkursowych upływa dnia 1 września 1925 roku.

Prace na konkurs należy nadsyłać po opatrzeniu godłem, dołączając zamkniętą kopertę, opatrzoną tymże godłem, a zawierającą dokładny adres i nazwisko autora, pod adresem Redakcji Tygodnika „Oszczędność", Warszawa, Bracka 17.

Sąd konkursowy stanowi Komitet Redakcyjny Tygodnika „Oszczędność".

REDAKCJA.

PRAKTYCZNA METODA PROPAGANDY

Bank Spółdzielczy w Brwinowie wpadł na oryginalny pomysł rozwijania cnoty oszczędności; postanowił on mianowicie wydawać na imię każdego dziecka przy okazji chrztu świętego podarunek w postaci książeczki oszczędnościowej z wkładem jednego złotego. Tego rodzaju propaganda stosowana ze wspaniałemi wynikami w Niemczech, na naszym gruncie winna zyskać jaknajszersze zastosowanie, a niewątpliwie da doskonałe wyniki dla rozwoju oszczędności w Polsce.

Poniżej podajemy wyciąg z protokółu wspólnego posiedzenia Rady i Zarządu z dn. 26 czerwca 1925 r. Banku Spółdzielczego z nieogr. odpow. w Brwinowie.

Zważywszy:

że podstawą rozwoju gospodarczego każdego społeczeństwa jest praca i oszczędność jego obywateli,

że zniszczoną przez wojnę i inflację Cnotę Oszczędności wszelkimi sposobami należy nanowo w społeczeństwie naszem obudzić i krzewić,

że pracę tę od podstaw, to jest od zarania życia każdego obywatela rozpocząć należy,

uchwala się wniosek Zarządu, treści następującej:

począwszy od 1 lipca b. r. wydawać w porozumieniu z miejscowym proboszczem, na imię każdego dziecka przy okazji chrztu świętego w kościele parafjalnym w Brwinowie książeczkę oszczędnościową z wkładem jednego złotego zadatku,

wstawić do budżetu b. r. sumę zł. 300,— uzupełniając ją w miarę potrzeby dalszemi dotacjami i dobrowolnemi ofiarami,

fundusz ten, celem uczczenia zasług i pracy społecznej członka-założyciela Banku Spółdzielczego w Brwinowie, ks. kan. Józefa Jamiołkowskiego nazwać Jego imieniem.

Książeczki opatrzone będą następującą dedykacją:

Bank Spółdzielczy w Brwinowie ofiaruje Ci tę książeczkę wraz z jednym złotym zadatku z funduszu imienia ks. kan. Józefa Jamiołkowskiego, na szczęście i pomyślność w jaknajdłuższem życiu.

Niechaj każdy podarunek otrzymany od krewnych i drogich osób w książeczce tej zostanie zapisany, i niechaj każdy pieniądz, zdobyty przez pilność i oszczędność zwiększy Twe wkłady w niej.

Niechaj one w ciągu lat przyszłych ustawicznie wzrastają, szczęście Ci przynoszą, i pokażą, do czego dojść można przez Pracę i Oszczędność.

Na ostatniej stronicy umieszcza się tablicę, wykazującą wzrost oszczędności wraz z 12$^0/_0$, składając w Banku Spółdzielczym w Brwinowie miesięcznie po 1, 3 i 5 złotych w ciągu 1 do 20 lat.

„KOŁO CIUŁACZY" PRZY ROBOTNICZYM BANKU SPÓŁDZIELCZYM W ŁODZI

Przy Robotniczym Banku Spółdzielczym w Łodzi powstało „Koło Ciułaczy" według następującego regulaminu:

REGULAMIN „KOŁA CIUŁACZY"

ROBOTNICZEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO Z OGR. ODP. W ŁODZI, ZATWIERDZONY PRZEZ RADĘ NADZORCZĄ DN. 5 CZERWCA 1925 R.

§ 1.

„Koło Ciułaczy" jest wydziałem propagandystycznym i inkasowym Banku i ma na celu współudział w pracy szerzenia idei oszczędności przez pośrednictwo w sprzedaży znaczków ciułaczych poza biurem Banku. Rządzi się niniejszym regulaminem.

§ 2.

Zarząd, kierownictwo i kontrola „Koła Ciułaczy" należy do Zarządu Banku.

§ 3.

Członkiem Koła może być każdy ciułacz, posiadający zaufanie Zarządu i przyjęty do Koła na zasadzie złożonej deklaracji i piśmiennej gwarancji osoby znanej Zarządowi i przyjmującej odpowiedzialność za ewentualne nadużycie członka. Członków przyjmuje i wykreśla Zarząd. Członek po dokonaniu obrachunku może wystąpić z Koła w każdym czasie przez zgłoszenie wystąpienia na piśmie. Członek wykreślony przez Zarząd za nadużycie lub niedbalstwo nie może być powtórnie przyjęty do Koła. Kwestje sporne rozstrzyga Rada Nadzorcza.

§ 4.

Obowiązkiem członka Koła jest propaganda oszczędności przez sprzedaż znaczków ciułaczych w swojem środowisku w domu, pracy, szkole, urzędzie i na każdem miejscu.

§ 5.

Członek Koła otrzymuje książeczkę obrachunkową, karty ciułacze do nalepiania znaczków i znaczki ciułacze do sprzedaży. Zadłużenie członka za znaczki nie może przekraczać kwoty zł. 50. Kwoty zebrane członek obowiązany jest jaknajrychlej wnosić do Banku na rachunek „Koła Ciułaczy", z którego przepisywane będą na rachunki poszczególnych ciułaczy za okazaniem karty ciułaczej. Członek Koła obowiązany jest przynajmniej raz na miesiąc dokonać obrachunku w biurze Banku przedstawiając nierozsprzedane znaczki dla kontroli. Za nadużycie odpowiada członek Koła i jego gwarant.

§ 6.

Przynajmniej raz na trzy miesiące Zarząd zwołuje Walne Zebranie członków Koła w celach informacyjnych i propagandystycznych. Życzenia i projekty Koła rozpatruje Rada Nadzorcza łącznie z Zarządem.

§ 7.

Członkowie Koła otrzymują wynagrodzenie w postaci odsetek od sprzedanych znaczków ciułaczych; wynagrodzenie to nie będzie wypłacane gotówką lecz zapisywane na książeczki wkładowe członków. Wysokość odsetek określa Rada Nadzorcza.

Karta ciułacza zawiera 34 pola na znaczki. Na polach oraz brzegach umieszczone są bardzo udatne aforyzmy wierszowane. Karta obrachunkowa zawiera rubryki wydanych znaczków, wartości 10 gr., 20 gr., 50 gr. i 1 zł., oraz uskutecznionych wpłat i przyznanych prowizyj, które, jak zaznaczono w regulaminie, nie będą wypłacane gotówką, lecz zapisywane na książeczki wkładowe.

Jednocześnie Bank rozpoczął usilną propagandę dowodem czego są dwie odezwy poniżej zamieszczone.

DO ROBOTNIKA POLSKIEGO!

Światowy przewrót polityczny dokonany przez wojnę, wytworzył jednocześnie nowe warunki gospodarcze i społeczne. Wojna zniszczyła wiele dziedzin pracy i dorobku materjalnego i kulturalnego świata, lecz najcięższej zniszczenie dotknęło nasz kraj, nie omijając klasy pracującej w jej dorobku społecznym i ekonomicznym, niszcząc jej organizacje spółdzielcze, które z bardzo małemi wyjątkami uległy likwidacji lub zamierają z braku kapitału i rąk do pracy. Życie jednak idzie naprzód. To co minęło nie wróci i darmo rozpaczać po stracie. Życie, kraj i interesy własne poszczególnych klas narodu domagają się nowych wysiłków twórczych na polu społecznem i gospodarczem.

Po okresie dewaluacji marki polskiej nastał okres sanacji skarbu i gospodarstwa krajowego.

Widzimy też, że wszystkie grupy społeczne organizują się, przystosowując się do nowych warunków gospodarczych naszego kraju.

Na czoło organizacyj gospodarczych wysuwają się instytucje kredytowe. Wszystkie przeto ugrupowania społeczne tworzą banki, które w przyszłem życiu gospodarczem mogą odegrać rolę decydującą. — I robotnicy łódzcy nie pozostali w tyle organizując Robotniczy Bank Spółdzielczy z ogr. odpow. w Łodzi, który rozpoczął działalność w dniu 30 marca b. r. przy ulicy Wólczańskiej Nr. 98, a obecnie połączywszy się z Chrześcijańską Kasą Spółdzielczą i przejąwszy ją, przeniósł swe biuro do domu przy ul. Piotrkowskiej Nr. 261. Bank załatwia wszelkie operacje bankowe statutem przewidziane, a w pierwszym rzędzie przyjmuje wkłady oszczędnościowe na oprocentowanie, udziela pożyczek na dogodne spłaty i dyskontuje weksle swym członkom, inkasuje weksle, przyjmuje na przechowanie i pośredniczy w kupnie i sprzedaży papierów wartościowych i t. d. Czynny jest w godzinach od 5 do 7 wiecz.

Od Was robotnicy i pracownicy umysłowi, od Waszego zrozumienia własnych interesów, zespolenia sił materjalnych przez składanie oszczędności nawet najdrobniejszych, zależy rozwój Waszej instytucji! Wzywamy Was przeto do stawienia się w szeregu z tymi, którzy już stanęli i dali początek pięknemu dziełu na polu samopomocy ekonomicznej klasy pracującej, przyczyniając się przez to do podniesienia dobrobytu i gospodarczego odrodzenia kraju.

Robotniku! Niech nie braknie cię w tym wysiłku do podniesienia naszej siły ekonomicznej, a tem samem moralnej. Nieś swój oszczędzony, ciężko zapracowany grosz do swojej skarbnicy, gdzie on będzie służył w potrzebie bratu twemu i pomnażał twoje dobro, a tem samem dobro kraju całego.

Każdy niech pamięta:
Siła w jedności i organizacji!
Dobrobyt w pracy i oszczędności!
Wyzwolenie w silnych kredytowych organizacjach spółdzielczych!
Przyszłość nasza w nas samych!
Pamiętajcie! że wyzwolenie robotników może być dziełem tylko ich samych.

RADA NADZORCZA I ZARZĄD
ROBOTNICZEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
Z OGR. ODP. W ŁODZI

OBYWATELE I OBYWATELKI!

Robotniczy Bank Spółdzielczy z ogran. odpow. w Łodzi, pragnąc przyczynić się w zakresie swej działalności do ogólnej odbudowy gospodarczej naszego kraju przez szerzenie i popieranie dziś na pierwszy plan wysuniętej idei oszczędności, wypuszcza między Was, Obywatele, znaczki ciułacze.

Celem znaczków jest ułatwienie oszczędzania na każdem miejscu bez potrzeby natychmiastowego udawania się do biura Banku dla zapisania wpłaconej sumy. Znaczki ciułacze sprzedają: kasa i członkowie „Koła Ciułaczy" Robotniczego Banku Spółdzielczego w Łodzi. Oni też wydają odpowiednie karty ciułacze do nalepiania znaczków.

Obywatele! Stoimy wobec zagadnienia „być albo nie być". Obserwujemy wysiłki Rządu w celu utrzymania wartości złotego. Wartość złotego daje rękojmię prawidłowego rozwoju gospodarczego kraju. Lecz musimy sobie uprzytomnić, że wysiłki Rządu nie odniosą należytego skutku, jeżeli nie będą poparte przez całe społeczeństwo, przez obywateli kraju.

Najważniejszą drogą do celu jest oszczędność. Oszczędność wytrwała, bezustanna we wszystkiem może nas i kraj nasz wyprowadzić z obecnego kryzysu i postawić narówni z narodami gospodarczo stojącemi dziś wyżej od nas. Jedną z dróg oszczędności jest gromadzenie kapitału. Znaczki ciułacze mają być środkiem do gromadzenia się oszczędności w kapitale.

Obywatele i Obywatelki! Przyjmijcie znaczki ciułacze jak swoich przyjaciół! Zapoznajcie się z przyjemnością oszczędzania nawet najdrobniejszych kwot. Uczcie oszczędzać dzieci swoje! Niech nie będzie dziecka niezaopatrzonego w kartę ciułaczą, która go uczyć będzie myśleć o przyszłości własnej.

Przewodnicy duchowni i moralni naszych dzieci! Wychowawcy Obywatele! Propagujcie oszczędność między swemi wychowańcami. Wskazujcie im na wysoką moralność i pożytek płynące z oszczędności!

Młodzieży szkolna! Wy, w najbliższej przyszłości obywatele i obywatelki kraju! Wam szczególnie polecamy nasze karty ciułacze. Nie wątpimy, że przyjmiecie je z entuzjazmem, gdyż one Wam wskażą właściwą drogę do pracy obywatelskiej, pożytecznej nietylko dla jednostek, lecz dla społeczeństwa i kraju całego. Jak pszczółka do ula pyłki kwiatu, tak niech

każde z Was swoje oszczędności składa do wspólnej skarbnicy.

Jak z drobnych pyłków miód, tak z groszy powstają miljony złotych. Jak z kwiatu owoc, tak z oszczędności dobrobyt narodu się zrodzi.

Niech w każdej szkole powstanie studzienka (czł. „Koła Ciułaczy"), do której drobne źródełka oszczędności wpływać będą zamieniając się w strumyk dążący do głównego łożyska, — Banku.

Wierzymy, że nie zbraknie żadnego z Was między ciułaczami.

Wzywamy Was do pracy nad gospodarczem odrodzeniem kraju.

Wszystkie stany i zawody, starzy i młodzi łączcie się w jednej idei oszczędności!

Przykazaniem naszem niech będzie:
Przez oszczędność do dobrobytu i odrodzenia!
Chcemy żyć i być pierwszymi w rodzinie narodów!
Chcieć — to móc!

RADA NADZORCZA I ZARZĄD
ROBOTNICZEGO BANKU SPÓŁDZIELCZEGO
Z OGR. ODP. W ŁODZI

Nie wątpimy, że przy wytrwałości Bank osiągnie zamierzony cel i rozbudzi cnotę oszczędności wśród robotników i pracowników umysłowych łódzkich.

KRONIKA GOSPODARCZA I SKARBOWA

RENTOWNOŚĆ PAŃSTWOWYCH PAPIERÓW PROCENTOWYCH
według kursu giełdy warszawskiej z dn. 16 lipca 1925 r.

Nazwa papieru	Kurs	Rentowność w %
8% Poż. Konwers. pł. 1.X 1927 . .	73	23
5% „ „ amort. do 1.I 1945	43,50	18
6% „ Dolarowa pł. 1.IV 1940 . .	68	10,5
10% „ Kolejowa amort. do 1.II 1934	90	14

NOWELIZACJA PODATKU MAJĄTKOWEGO.

Ministerstwo Skarbu opracowało i wniosło do Sejmu projekt ustawy w sprawie zmiany i uzupełnienia niektórych postanowień ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. o podatku majątkowym.

Projekt ten, uwzględniając wyniki oszacowania majątków dla definitywnego wymiaru podatku, wprowadza następujące zmiany kontyngentów, wyznaczonych w ustawie z dn. 11 sierpnia 1923 r. dla poszczególnych grup majątków:

1. dla I grupy kontyngentowej (rolnictwo) zniża się kontyngent z 500.000.000 zł. na 343.000.000 zł.
2. dla II grupy kontyngentowej (wielki i średni przemysł i handel) podwyższa się kontyngent z 375.000.000 zł. na 449.000.000 zł.
3. dla III grupy kontyngentowej (nieruchomości miejskie, drobny przemysł i handel i wszystkie pozostałe kategorje majątku) podwyższa się kontyngent ze 125.000.000 zł. na 208.000.000 zł.

Przy tych kontyngentach grupowych, przeciętne obciążenie płatników, podlegających zwyżce kontyngentowej (posiadających majątek o wartości ponad 10.000 zł.) zostanie we wszystkich grupach zrównane.

Poza zmianą kontyngentów projektowana nowela, licząc się z trudnością uiszczenia podatku gotówką w 3-letnim okresie, oznaczonym w ustawie z dnia 11 sierpnia 1923 r., przedłuża okres płatności dla wszystkich płatników, począwszy od 5 stopnia majątku.

Według projektu płatnicy, zaliczeni do stopni majątku, oznaczonych w skali art. 9 poprzedniej ustawy:

a) od 1 do 4	winni uiścić podatek w ciągu lat	3	od	1924	do	1926 r.
b) od 5 do 14	„ „ „ „	4	„	1924	„	1927 r.
c) od 15 do 18	„ „ „ „	5	„	1924	„	1928 r.
d) od 19 do 22	„ „ „ „	6	„	1924	„	1929 r.
e) od 23 do 29	„ „ „ „	7	„	1924	„	1930 r.
f) od 30 do 33	„ „ „ „	8	„	1924	„	1931 r.

Przy przedłużeniu okresu płatności ciężar wysokich stawek progresywnych zostanie znacznie złagodzony.

Pozatem projekt noweli uzupełnia postanowienia obowiązującej ustawy o podatku majątkowym w tym kierunku, że przewiduje uiszczenie podatku przez przemysłowe spółki akcyjne, własnemi akcjami. Nowa forma uiszczenia podatku będzie dopuszczalną tylko za zezwoleniem Rady Ministrów w wyjątkowych wypadkach, gdy będą tego wymagały względy ogólnopaństwowe.

RZĄD A OŻYWIENIE RUCHU BUDOWLANEGO.

Dnia 10 b. m., pod przewodnictwem wiceministra Skarbu, p. J. Karśnickiego, odbyło się 2-gie posiedzenie Rady Państwowego Funduszu Rozbudowy Miast, na którem Komisarz do spraw kredytu budowlanego przy Ministrze Skarbu, p. Polkowski, i Dyrektor Banku Gosp. Krajowego, Dr. Szenk, informowali przedstawicieli miast o tem, co zrobił rząd dotychczas w zakresie akcji budowlanej.

P. Komisarz Polkowski zaznaczył przedewszystkiem, że dbając o dostateczne zaopatrzenie rynków w materjały budowlane Bank Gosp. Krajowego wypłacił przemysłowi ceramicznemu i cementowemu 8 milj. zł. pożyczek krótkoterminowych. Pożyczki te nie uszczupliły ogólnej sumy, przeznaczonej na kredyty budowlane i osiągnęły rezultat pożądany, gdyż dzięki nim cena cegły, podstawowego artykułu w budownictwie, z 70 zł. za 1000 sztuk obniżona została do 50 — 52 zł. za 1000, cena ta jest obowiązującą dla przemysłowców ceramików. Aby nie hamować ruchu budowlanego do chwili ogłoszenia ustawy o rozbudowie miast i przepisów wykonawczych do niej, Bank Gosp. Krajowego wydał po 1 kwietnia r. b. przeszło 4 mil. zł. pożyczek na budowy poprzednio rozpoczęte. Po ogłoszeniu przepisów wykonawczych do ustawy o rozbudowie, Bank Gosp. Krajowego przystąpił na mocy instrukcji Ministra Skarbu do przyznawania pożyczek na mocy tej ustawy, które wypłacane są przez Bank w miarę postępu budowy. Projektuje się przyjmowanie podań o pożyczki budowlane do dn. 15 sierpnia r. b. Aby działalność Komitetów rozbudowy i Magistratów na całym obszarze Państwa była uzgodniona, okazało się niezbędnem opracowanie odnośnego regulaminu (streszczenie regulaminu tego ogłosiliśmy przed kilkoma dniami.

Dla poparcia inicjatywy prywatnej w budownictwie będzie uwzględniane w jak najszerszym zakresie udzielanie kredytu osobom prywatnym w tej nadziei, by pobudzić w niedalekiej przyszłości nicjatywę prywatną w ruchu budowlanym. Chodzi również o pobudzenie inicjatywy prywatnej do budowy o własnych siłach bez pomocy finansowej rządu, a tylko przy pomocy udzielonych przez rząd gwarancyj.

O dotychczasowej akcji finansowo-budowlanej mówił Dyrektor Banku Gosp. Krajowego, Dr. Szenk. Do chwili rozpoczę-

cia przez rząd akcji budowlanej, Bank Gosp. Krajowego udzielił kilkuset kredytów na cele budowlane na sumę ogólną 7 milj. zł.; od 9 marca do 7 maja r. b. Bank Gosp. Krajowego udzielił na cele budowlane 4 miljony zł. kredytu. W maju przyznawanie dalszych kredytów musiało być wstrzymane do chwili ogłoszenia rozporządzenia wykonawczego do ustawy o rozbudowie miast (wobec zastrzeżonej w ustawie ingerencji czynników samorządowych). Normalne przyznawanie kredytów na cele budowlane na mocy nowej ustawy rozpoczęło się od 23 czerwca r. b. Z Warszawy wpłynęło do Banku Gosp. Krajowego dotychczas 54 podań z wnioskami Komitetu Rozbudowy o kredyty budowlane na sumę 8,2 miljon. zł. (załatwiono 37 wniosków na sumę 4,9 miljon. zł.), z prowincji wpłynęło 50 podań na sumę 1,9 miljon. zł.), załatwiono 14 — na sumę 800 tys. zł. — Oddział Banku Gosp. Krajowego we Lwowie przyznał pozatem 4 kredyty na sumę 668 tys. zł. Ogółem więc do chwili obecnej Bank Gospodarstwa Krajowego wyasygnował na cele budowlane 6,3 miljon. zł., nie licząc 4 miljon. zł., które wydał na te cele przed ogłoszeniem Ustawy.

Nad sprawozdaniami pp. Polkowskiego i Szenka rozwinęła się dyskusja, w której brali udział przedstawiciele miast: Krakowa, Lwowa, Łucka, Przemyśla, Radomia i innych; wyjaśnień udzielali pp. Szenk i Polkowski.

Zamykając posiedzenie, p. Wice-Minister Skarbu, J. Karśnicki zaznczył, że według obliczeń prowizorycznych Polska potrzebuje rocznie 60 tys. nowych mieszkań, których wybudowanie pochłonie 800 miljon. zł. rocznie. — Jest rzeczą oczywistą, że wobec takiego ogromu potrzeb, rząd może dać tylko impuls, inicjatywę, która powinna być podjęta przez miasta i osoby prywatne. Narazie wytężyć należy całą energję w tym celu, by pozostała część sezonu budowlanego nie została zmarnowana.

SPRAWY ROZBUDOWY.

Komisarjat do Spraw Kredytu Budowlanego przy Ministrze Skarbu opracował regulamin dla Komitetów Rozbudowy Miast, ewentualnie Magistratów. Regulamin ten został uzgodniony przez Komisarza do Spraw Kredytu Budowlanego z Ministerstwem Robót Publicznych, Bankiem Gospodarstwa Krajowego, Zarządem Związku Miast Polskich i Komitetem Rozbudowy m. st. Warszawy.

Główne wytyczne regulaminu wskazują na to, iż kredyty budowlane, asygnowane przez Rząd, użyte być winny przedewszystkiem na budowę mieszkań tanich — pierwszej potrzeby 1, 2 i 3-pokojowych. Przy budowie większych domów mieszkalnych mieszkania większe (4 — 5-pokojowe) mogą uzyskać pełny kredyt, o ile nie przekraczają 10% ogólnej ilości budowanych mieszkań. Na budowę większych mieszkań poza powyższym wyjątkiem mogą być udzielone kredyty w granicach jednak norm ustalonych dla mieszkań mniejszych.

Następnie regulamin określa powierzchnię podłóg dla mieszkań ustaloną, zgodnie z orzeczeniem Komisji Budowlanej Komitetu Normalizacyjnego przy M-stwie Przemysłu i Handlu.

W dalszym ciągu regulamin zawiera wskazówki dotyczące przyjmowania od petentów przez Komitety Rozbudowy ewentualnie Magistraty podań, przeprowadzania podziału kredytów, kontroli robót i kolejności dysponowania kredytami budowlanemi, przypadającemi na każdą gminę miejską.

Przy dysponowaniu kredytami uwzględniana winna być następująca kolejność:

1. kooperatywy, domy akademickie i instytucje budujące domy nieobliczone na zyski.
2. Osoby i przedsiębiorstwa prywatne, mające domy na wykończeniu i projektujące nowe budowy.
3. Zarządy miejskie.
4. Remont i rezerwa dla poprzednich grup.

Pozatem każda z tych grup dzieli się na następujące podgrupy:

a) budynki wyprowadzone pod dach, których wykończenie winno nastąpić w bieżącym sezonie budowlanym,
b) budynki rozpoczęte, których budowa winna być doprowadzona pod dach w bieżącym sezonie budowlanym,
e) budynki projektowane, do których budowy jeszcze nie przystąpiono.

Pożyczki przyznawane być winne stosownie do powyższego podziału, to znaczy, że Komitety Rozbudowy ewentualnie Magistraty nie mogą przyznawać pożyczek na nowe budowle dopóki nie zostaną zaspokojone potrzeby kredytowe budowli rozpoczętych w kolejności ich zaawansowania w budowie.

Wreszcie regulamin kładzie nacisk na szczególne uwzględnienie w odpowiedniej mierze budowy domów mieszkalnych dla robotników i przy udzielaniu kredytów na budowę domów dochodowych żąda od budujących przedstawienia sposobu określenia przyszłego komornego.

KREDYTY BUDOWLANE.

Bank Gospodarstwa Krajowego na posiedzeniu onegdajszem przyznał 5-ciu Spółdzielniom i 10-ciu osobom prywatnym dalsze kredyty z Państwowego Funduszu Budowlanego w sumie ogólnej 1.168.600 zł.

Do chwili obecnej przyznano na cele budowlane Spółdzielniom i osobom prywatnym kredytów na sumę 5.716.300 zł.

Do dnia 20 czerwca r. b. Bank Gospodarstwa Krajowego wypłacił ogółem 4 miljony złotych na rachunek przyznanych kredytów budowlanych.

Od dnia 20 czerwca do dnia 1 lipca r. b. przyznano — zgodnie z wnioskami komitetów rozbudowy — 2.160 tysięcy złotych nowych kredytów, które — w miarę postępów prac budowlanych — stopniowo są realizowane.

Zaznaczyć należy, że zwracanie się o kredyty budowlane bezpośrednio do Banku Gospodarstwa Krajowego jest niewłaściwe, gdyż w myśl art. 13 ustawy o rozbudowie miast, kredyty budowlane dla poszczególnych osób udzielane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego jedynie na wniosek komitetów rozbudowy lub magistratów.

KREDYTY BUDOWLANE DLA MIAST ZNISZCZONYCH.

Do Ministerstwa Skarbu ciągle napływają podania od miast, zniszczonych wskutek działań wojennych (Brześć nad Bugiem, Przasnysz i t. d.) o rozszerzenie kredytów na odbudowę.

Podania te nie mogą odnieść pożądanego skutku, gdyż wysokość kredytów, przeznaczonych na odbudowę zniszczonych domów uzależniona jest od wysokości wpływów z daniny lasowej, pobieranej na cele odbudowy zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 6 lipca 1923.

Gdy chodzi o kredyty wypłacane na mocy ustawy z dnia 29 kwietnia 1925 o rozbudowie miast, to artykuł 12 tej ustawy nakazuje rozdział kredytów budowlanych w stosunku do wpłat poszczególnych miast na rzecz państwowego funduszu rozbudowy. Wpłaty te pochodzą przedewszystkiem z podatków od lokali, a więc miasta zniszczone, nie mając odpowiednich wpływów podatkowych, mogą korzystać z kredytów państwowych na budowę w mniejszych znacznie rozmiarach niż te miasta, które wskutek działań wojennych nie ucierpiały i w których podatek od lokali na rzecz funduszu rozbudowy daje większe wpływy.

POŻYCZKI DLA SAMORZĄDÓW.

Niezależnie od zasiłków, wypłacanych bezpośrednio bezrobotnym, rząd dąży do złagodzenia braku pracy przez udzielanie komunalnym związkom samorządowym ze swoich zapasów kasowych pożyczek krótkoterminowych, które mają być zwracane z dodatków komunalnych do podatków państwowych.

Pożyczki te udzielane są przedewszystkiem na roboty drogowe, a więc obok celu bezpośredniego, jakim jest zatrudnienie bezrobotnych, przyczyniają się one w sposób wydatny do gospodarczego podniesienia kraju.

Do dn. 10 b. m. udzielono pożyczek na ogólną sumę 12.791 tysięcy złotych, z kwoty tej przypada na:

1.	Woj.	Warszawskie	zł. 1.501.000
2.	„	Łódzkie	„ 4.099.000
3.	„	Kieleckie	„ 2.492.000
4.	„	Lubelskie	„ 440.000
5.	„	Białostockie	„ 917.000
6.	„	Wołyńskie	„ 825.000
7.	„	Krakowskie	„ 762.000
8.	„	Lwowskie	„ 810.000
9.	„	Nowogródzkie	„ 175.000
10.	„	Wileńskie	„ 90.000
11.	„	Stanisławowskie	„ 200.000
12.	„	Pomorskie	„ 140.000
13.	„	Poznańskie	„ 110.000
14.	„	Poleskie	„ 40.000
15.	„	Tarnopolskie	„ 190.000

EMISJA BILONU.

Pomimo, że dotychczasowa emisja pieniędzy zdawkowych (srebra, bilonu i biletów zdawkowych) stanowi zaledwie 60% sumy, która może być wypuszczona na zasadzie ustawy monetarnej, i że budżet na rok 1925 przewiduje dochód Skarbu Państwa z wypuszczenia bilonu, — Ministerstwo Skarbu — jak się dowiadujemy — nie zamierza w miesiącu lipcu, a prawdopodobnie także i w sierpniu — pokrywać jakichkolwiek wydatków budżetowych emisją bilonu.

Nie znaczy to oczywiście, że Skarb Państwa nie będzie w tym czasie dokonywał żadnych wypłat w pieniądzach zdawkowych; skoro bowiem Skarb będąc do tego ustawowo zobowiązanym, musi przyjmować i przyjmuje faktycznie należności podatkowe i inne w pieniądzach zdawkowych, musi więc w tych samych rozmiarach pokrywać niemi swoje wydatki. Oczywiście chodzi tu przedewszystkiem o wypłaty pensyj urzędniczych, jako o wypłaty stosunkowo niewielkie; pozatem częściowa wypłata pensyj urzędniczych bilonem, jest niemal jedyną dziś drogą rozprowadzenia bilonu po całym kraju tak, by dotarł on do wszystkich jego zakątków.

Nie zamierza Ministerstwo Skarbu natomiast dokonywać wypłat bilonem, gdy chodzi o duże wypłaty jednorazowe (należności za dostawy i t. p.), o ile przedsiębiorcom odnośnym nie są potrzebne pieniądze drobne na wypłatę robocizny, pensyj urzędniczych i t. d.

Zaznaczyć wreszcie należy, że dający się gdzieniegdzie zauważyć nadmiar bilonu, nie wynika z dużej kwoty samej emisji, lecz z dotychczas niestety istniejącego nierównomiernego rozkładu emisji na poszczególne odcinki i sztuki. Tak np. pieniędzy niklowych, zwłaszcza 50-groszówek, znajduje się w obiegu bezwzględnie za dużo, zbyt duży również jest obieg jednozłotówek. Nowo uskuteczniona emisja dwu i pięciozłotówek papierowych oraz powiększenie obiegu monet srebrnych ma na celu nie zwiększenie emisji bilonu wogóle, lecz zastąpienie pewnego nadmiaru monet niklowych i jednozłotówek papierowych, wygodniejszymi odcinkami. Dzięki temu w najbliższym już czasie oczekiwać należy wycofania z obiegu jednozłotówek i usunięcia tych niedogodności, jakie się w obiegu bilonowym dały zauważyć.

ZAKAZ IMPORTU Z NIEMIEC.

W Nr. 69 Dziennika Ustaw z dn. 13 b. m. wydrukowane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dn. 11 lipca r. b., zakazujące przywozu szeregu towarów, pochodzących z Niemiec.

Lista obejmuje towary następujące:

Ryż wyłuszczony, polerowany i niewyłuszczony.

Chmiel.

Słonina i szmalec.

Ryby inne (nieżywe świeże).

Konserwy rybne wszelkie.

Ryby wędzone oprócz osobno wymienionych.

Śledzie wędzone.

Żelatyna, klej, oprócz kleju rybiego, stałego i płynnego.

Oleina.

Margaryna i sztuczne masło jadalne.

Rośliny żyjące.

Naczynia i wyroby garncarskie z gliny pośledniej osobno niewymienione, również polewane.

Naczynia kuchenne z gliny ogniotrwałej.

Wyroby fajansowe.

Wyroby szklane.

Szyby lustrzane i lustra.

Brykiety węglowe.

Koks.

Gumy, żywice gumowe, smoły żywiczne i balsamy wszelkie (prócz osobno wymienionych), guma arabska i senegalska; smoła żywiczna, szelak, agaragar i tragant, te same sproszkowane i ich mieszaniny.

Półfabrykaty i wyroby z gumy, oprócz tkanin przerabianych gumelastyką do wyrobu taśm gremplowych.

Ałun i siarczan glinu.

Siarczan sodu (sól glauberska).

Kwas solny.

Kwas octowy.

Spirytus drzewny.

Preparaty arseno-benzolowe (jak to: arsenobenzol, neoarsenobenzol, salvarsan, neosalvarsan i t. p.); związki fenyloarsinowe, jak kwas arsenilowy, atoksyl i inne.

Gliceryna oczyszczona.

Ultramaryna, błękit berliński i pruski oraz farbka do bielizny we wszelkiej postaci.

Atramenty płynne, środki do czyszczenia i smarowania obuwia i metali, również z domieszką tłuszczu, wosku i t. p.; gumy płynne do sklejania (guma arabska i t. p.), syndetikon i inne środki do sklejania szkła, porcelany, papieru i t. p.; wszelakie kity oprócz szklarskiego; tusze do pieczątek, oprócz osobno wymienionych.

Wyroby z miedzi, stopów miedzi i innych metali i stopów, wymienionych w poz. 143, oprócz towarów, wymienionych w pp. 1, 2, 10 i oprócz oprawek mosiężnych do wyrobu lampek, dzwonów kościelnych.

Wyroby żelazne i stalowe, toczone, polerowane, szlifowane, bronzowe lub inaczej obrobione, również z dodatkiem drzewa, miedzi i jej stopów oprócz osobno wymienionych i benzynowych lampek górniczych oraz ich części.

Okucia do drzwi i okien.

Nity, bolce, śruby, nakrętki i podkładki.

Igły.

Broń ręczna: biała, palna, pneumatyczna i automatyczna; gilzy, naboje, kapiszony i przybory do broni ręcznej.

Parowozy i tendry.

Maszyny do szycia.

Transmisje oprócz łożysk kulkowych i rolkowych bez płyt podstawowych i konsol.

Części do ogrzewania żeliwne obrobione.

Wagi żelazne, przybory, części i odważniki do wag, oprócz wag sprężynowych, do listów i automatycznych.

Klisze fotograficzne niewyświetlone.

Wyroby zegarmistrzowskie.

Instrumenty muzyczne oprócz strun jelitowych.

Guziki i spinki.

Przybory piśmienne, rysunkowe i malarskie.

Zaznaczyć należy, że pozwolenia indywidualne na import wymienionych towarów z Niemiec udzielane nie będą.

PRELIMINARZ LIPCOWY.

Ustalony na miesiąc lipiec miesięczny preliminarz budżetowy zawiera w wydatkach kwotę 162 miljon. zł. i zamyka się nadwyżką dochodów nad wydatkami w kwocie 100 tys. zł.

Dochody Ministerstwa Skarbu przewidywane są w lipcu w kwocie 130,8 miljon. zł., w czem z danin publicznych 77,1 miljon. zł. i z monopoli 35,7 miljon. zł. Wpływy z poszcze-

gólnych danin publicznych preliminuje się jak następuje: podatki pośrednie 10,7 miljon. zł., bezpośrednie (bez podatku majątkowego) 20,4 miljon. zł., podatek majątkowy 9 miljon. zł., cła 27 miljon. zł., opłaty stemplowe 10 miljon. zł. Z monopolu tytoniowego przewiduje się zyski 15 miljon. zł., ze spirytusowego 18 miljon. złotych.

W dochodach innych Ministerstw preliminuje się na lipiec: z M-stwa Sprawiedliwości 2,6 miljon. zł., z poczt, telegrafów i telefonów — 9,7 miljon. zł., z M-stwa Robót Publicznych 3,7 miljon. zł., w czem 3 miljony zł. z daniny lasowej. Z lasów państwowych preliminowany jest zysk w kwocie 1,9 miljon. zł.

Wydatki państwowe, preliminowane na lipiec, obejmują kwoty: 64,5 miljon. zł., na wydatki osobowe, 35,4 miljon. zł. na wydatki rzeczowo-administracyjne, 25 miljon. zł. na wydatki inwestycyjne i 35,5 miljon. zł. na wydatki specjalne.

W wydatkach poszczególnych Ministerstw znajdują się między innemi następujące: w M-stwie Spraw Wewnętrznych preliminuje się zasiłki wojskowe 500 tys. zł., oraz na walkę z chorobami i na pomoc lekarską dla urzędników państwowych 568 tys. zł. W M-stwie Skarbu na emerytury cywilne przeznaczono w lipcu 3,7 miljon. zł., na emerytury wojskowe 0,9 miljon. zł., na renty inwalidzkie 9 miljon. zł., na spłatę odsetek od długów wewnętrznych 2 miljony zł., wreszcie na bicie bilonu zagranicą 3 miljon. zł.

W M-stwie Robót Publicznych na utrzymanie dróg i mostów w lipcu preliminowano 2,5 miljon. zł., na budowę i przebudowę mostów 0,9 miljon. zł., na utrzymanie rzek żeglownych 1,1 miljon. zł. i na meljorację 0,4 miljon. zł. W M-stwie Pracy i Opieki Społecznej przeznaczono na opiekę społeczną 1 miljon zł. i na dotację dla funduszu bezrobocia dalszą kwotę 3 milj. zł.

Z kwot, preliminowanych na wydatki inwestycyjne przypada między innemi dla M-stwa Spraw Wewnętrznych 3,4 milj. zł. (w czem na budowę pomieszczeń dla korpusu ochrony pogranicza 2,5 milj. zł.), dla M-stwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego 3,7 miljon. zł. i wreszcie dla M-stwa Robót Publicznych 2,9 milj. zł. (w tem 0,5 milj. zł. na budowę domów w Województwach Wschodnich i 0,9 milj. zł. na pomoc na odbudowę).

BILETY SKARBOWE.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3.X 1924 r., Ministerstwo Skarbu upoważnione zostało do wypuszczania biletów skarbowych serjami na ogólną sumę 75.000.000 złotych. Zgodnie z tem wypuszczono 4 serje biletów skarbowych: pierwszą na sumę 15.000.000 i trzy następne po 20.000.000 złotych. Wszystkie serje wypuszczone zostały z terminem płatności 3-miesięcznym od daty emisji: pierwsza w dniu 1 listopada 1924 r. i ostatnia w dniu 1 maja 1925 r.

Wobec tego, iż termin płatności ostatniej serji następuje w dniu 1 sierpnia r. b., upoważnienie zaś do wypuszczania dalszych seryj zostało wyczerpane, Ministerstwo Skarbu zwróciło się do Sejmu o pozwolenie na dalsze emisje biletów skarbowych, celem zastąpienia biletów, których termin płatności obecnie następuje. Zamierzone jest dalsze wydawanie biletów skarbowych serjami po 20.000.000 zł. w każdej serji.

Zaznaczyć należy, iż emisja krótkoterminowych zobowiązań skarbowych jest praktykowana w całym szeregu państw jako dogodna forma wewnętrznego kredytu dla Skarbu Państwa i jako dogodna lokata dla posiadaczów wolnej gotowizny na krótki termin. Bilety skarbowe naszego Skarbu Państwa mają poza trzymiesięcznym terminem płatności jeszcze tę dogodną stronę, że mogą być przed terminem dyskontowane przez Bank Polski z zastosowaniem bardzo niskiej stopy procentowej. Bilety skarbowe opiewają na 8%, stopa zaś procentowa wynosi 9%. Ta okoliczność nadaje biletom skarbowym płynność, niezbędną do szybkiego obrotu lokowaną w nich gotowizną.

PRZYJMOWANIE BILONU BEZ OGRANICZEŃ.

Ministerstwo Skarbu komunikuje:

Zarządzenia Banku Polskiego, dotyczące systemu przyjmowania monet zdawkowych, wywołane były okolicznościami przejściowemi, związanemi z brakami technicznemi bilonu, w szczególności z nadmierną ilością drobnych odcinków oraz z dużą ilością destruktów.

Ostatnio przez Ministerstwo Skarbu wydane zarządzenia, dotyczące zniszczenia destruktów biletów zdawkowych, nagromadzonych w Banku Polskim, wycofania starych biletów zdawkowych i zastąpienia ich nowemi w odcinkach bardziej odpowiadających potrzebom obiegu — pozwoliły na cofnięcie stosowanych przejściowo przez Bank Polski ograniczeń w przyjmowaniu monet zdawkowych przy spłacie zobowiązań.

JAKIE PODATKI PŁACIĆ BĘDZIEMY W LIPCU?

Ministerstwo Skarbu przypomina płatnikom, że w miesiącu lipcu r. b. przypadają do zapłaty następujące ważniejsze podatki bezpośrednie:

1. podatek od nieruchomości miejskich i niektórych budynków wiejskich za 1-szy kwartał 1925 r. do 31 lipca
2. podatek przemysłowy od obrotu za 1-sze półrocze roku 1925, według własnych obliczeń od przedsiębiorstw sprawozdawczych posiadających świadectwa handlowe III-ej i IV-ej kategorji i świadectwa przemysłowe VI-ej, VII i VIII-ej kategorji, oraz od zajęć przemysłowych samodzielnych i wolnych zajęć zawodowych do 1/VIII,
3. miesięczne spłaty podatku przemysłowego od obrotu z poprzedniego miesiąca do 15 lipca,
4. podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i t. p. w ciągu 7-miu dni po dokonaniu potrącenia,
5. nadto płatne są podatki, na które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze z terminem płatności w lipcu r. b.

WYMIENIALNOŚĆ BILETÓW ZDAWKOWYCH NA SREBRO.

Zgodnie z rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej dotyczącym systemu monetarnego i ustroju pieniężnego w Państwie, Ministerstwo Skarbu opracowuje rozporządzenie, wprowadzające wymienialność biletów zdawkowych na monety srebrne w Centralnej Kasie Państwowej.

Wymienialność ta w zasadzie istniała dotychczas, nie była jednak faktycznie stosowana z powodu opóźnienia dostaw monet srebrnych z zagranicy. Obecnie stan dostaw srebra jest zadawalniający i umożliwi w najbliższym czasie całkowite przeprowadzenie zasady wymienialności biletów zdawkowych na monety srebrne.

ZMNIEJSZENIE SIĘ BEZROBOCIA.

Kwartał drugi r. b. zaznaczył się stosunkowo wydatnem zmniejszeniem się stanu bezrobocia w Polsce.

Największa liczba bezrobotnych przypadała na okres od 16-go do 22-go marca r. b. i wynosiła 186.830 pozostających bez pracy.

W okresie od 8-go do 14-go czerwca r. b. liczba bezrobotnych wynosiła 171.660. Zmniejszenie się przeto stanu bezrobocia wynosi 8,1%.

Druga połowa czerwca wykazuje dalszą tendencję do zmniejszenia się liczby bezrobotnych.

TERMIN PŁATNOŚCI KUPONÓW.

Z dniem 1-ym lipca następuje termin płatności 1-go kuponu obligacyj 5% Państwowej Pożyczki Konwersyjnej. Kupony te bez żadnych potrąceń będą wypłacane w Warszawie — w Centralnej Kasie Państwowej i na prowincji we wszystkich Kasach skarbowych.

Przepisana Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej pierwsza rata umorzenia w zależności od uchwały ciał ustawodawczych będzie przeniesiona na najbliższą następną ratę umorzenia z chwilą wejścia w życie ustawy o dodatkowej konwersji obligacyj pożyczek państwowych z roku 1918/1920.

KONWERSJA POŻYCZEK PAŃSTWOWYCH.

Urząd Pożyczek Państwowych Ministerstwa Skarbu komunikuje, że Ustawa o uzupełnieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 17 marca 1924 r. o przerachowaniu zobowiązań Skarbu Państwa z tytułu pożyczek państwowych i konwersji tych pożyczek (Dz. U. Rz. P. Nr. 27, poz. 274) oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28 grudnia 1924 r. (Dz. U. Rz. P. Nr. 114, poz. 1024) nie została jeszcze ostatecznie przez Sejm uchwaloną, wobec czego nadsyłanie do Urzędu Pożyczek Państwowych, wszelkiego rodzaju podań, zaświadczeń, kwitów, celem uzyskania wyższej konwersji jest przedwczesne.

Po wejściu w życie Ustawy i wydaniu odnośnego rozporządzenia wykonawczego, Ministerstwo Skarbu poda do publicznej wiadomości, jakie dowody winny być przedstawione Urzędowi Pożyczek Państwowych, celem uzyskania wyższego przerachowania z tytułu pożyczek państwowych z roku 1918 — 1920.

GWARANCJA PAŃSTWOWA DLA ZAGRANICZNYCH KREDYTÓW KOMUNALNYCH.

Dotychczas uzyskiwanie kredytów komunalnych zagranicą wskutek braku gwarancji państwa było niemożliwem. Dla rozszerzenia źródeł kredytu rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy o udzielaniu poręki państwowej za zobowiązania banków państwowych i komunalnych oraz dla instytucji kredytu hipotecznego. Gwarancja ma sięgać sumy 200 miljonów złotych. Uchwalenie tej ustawy przyczyni się do szybszego zrealizowania pożyczek zagranicznych dla związków komunalnych, o które starania są już obecnie w toku.

USTAWA O KOMUNALNYCH KASACH OSZCZĘDNOŚCI.

W ciągu szeregu konferencji międzyministerjalnych został ostatecznie uzgodniony projekt ustawy o komunalnych kasach oszczędności. W najbliższych dniach projekt ten wpłynie do zatwierdzenia na posiedzenie Rady Ministrów.

BILANS HANDLOWY POLSKI.

W kwietniu b. r. handel zagraniczny Polski wyrażał się w cyfrach znacznie gorszych niż w poprzednich miesiącach, głównie z powodu znacznego zmniejszenia się eksportu, który stanowił w tym miesiącu zaledwie 48,1% pokrycia importu. Wartość wywozu polskiego ze 120,5 milj. zł. (marzec) spadła w okresie sprawozdawczym do 90 milj. zł., co wobec wartości przywozu 182,7 milj. zł. (marzec 190,1 milj. zł.) daje bierność bilansu handlowego w wysokości 93 milj. zł. Fatalny ten stan tłumaczy się głównie zmniejszeniem wywozu szeregu artykułów spożywczych, jak cukier i ich produkty oraz węgla i materjałów włóknistych, częściowo skutkiem niewyzyskania nastręczających się okazji zbytu zagranicą, częściowo zaś z powodu braku artykułów wywozowych w kraju, gdyż nieurodzaj w tym miesiącu dopiero zaczęto odczuwać. Z grup artykułów wywozowych utrzymały się na poziomie tylko grupa drzewna i metalowa, zwłaszcza w branży cynkowej. Zmniejszenie wywozu węgla z 14,2 milj. w marcu do 13,3 milj. w kwietniu nie odegrało poważniejszej roli.

UŁATWIENIA EKSPORTOWE.

Komitet Ekonomiczny Ministrów, dążąc do ułatwienia eksportu artykułów naszego przemysłu, postanowił zawiesić z dn. 1 sierpnia r. b. pobieranie podatku przemysłowego od eksportu następujących towarów: syrop ziemniaczany, suszonka ziemniaczana, melasa, stożki z puchu zajęczego i króliczego oraz wełniane, kalosze, śniegowce, obuwie sportowe z kauczukiem, azotan amonu, pióra stalowe, bibułka do papierosów, puch zwierzęcy, węgiel drzewny, wyczeszki lniane i konopne również smołowane, mięso świeże, solone, mrożone, gotowane, suszone, wędzone, marynowane, peklowane, wędliny, bekony, boczki, szynki.

ZBYT WĘGLA GÓRNOŚLĄSKIEGO W CZERWCU.

Jak wiadomo, Niemcy uważają pozycję importu węgla górnośląskiego za najpoważniejszy atut w rokowaniach o traktat handlowy z Polską.

Że w pewności tej jest wiele przesady, i że Polska może stopniowo umieścić nadmiar swej produkcji węglowej poza Niemcami, — dowodzą cyfry obrotu węgla górnośląskiego za miesiąc czerwiec, w połowie którego wszedł w życie zakaz importu węgla polskiego do Niemiec.

Na ogólną ilość wysłanego z Górnego Śląska w tym miesiącu węgla (1,158 tysięcy tonn) odebrała Polska 168 tysięcy tonn t j. 61%, Niemcy — 285 tysięcy tonn t. j. 24,6%, resztę t. j. 26,8% wysłano do innych krajów.

Bardziej jeszcze charakterystyczne są cyfry wywozu węgla górnośląskiego w ostatniej dekadzie czerwca. Z ogólnej wysyłki w ciągu tych 10-ciu dni (275 tysięcy tonn) odebrała Polska 168 tysięcy tonn t. j. 61%, Niemcy 20 tysięcy tonn t. j. 7%, resztę zaś t. j. 32% odebrały inne kraje.

Wobec tego można mieć nadzieję, iż w krótkim już czasie Polska uwolni się zupełnie od zależności od rynku węglowego niemieckiego, co da Rządowi Polskiemu możność większej swobody ruchów w stosunku do Niemiec.

EKSPANSJA POLSKIEGO PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO W RUMUNJI.

Grupa przemysłowców łódzkich pertraktuje obecnie z gospodarczymi sferami Rumunji w sprawie założenia w Siedmiogrodzie kilku fabryk włókienniczych. Projekt ten powstał ze względu na pomyślne położenie przemysłu włókienniczego w Rumunji, oraz na znaczną pojemność tamtejszego rynku, przytem ważne jest i to, że tamtejszy przemysł włókienniczy jest broniony przez cła ochronne. Dotychczas w wyniku pertraktacyj zakupiona została przez łódzkich przemysłowców fabryka sukna w Syergyossenmiklos.

STAN ZAKUPÓW SOWIECKICH W ŁODZI.

Wrócił do Warszawy z Łodzi prezes misji handlowej Z. S. S. R. p. Nacarenius, który bawił tam wraz z dyrektorem handlowym przedstawicielstwa p. Nachmensohnem. P. Nacarenius odbył konferencję z wojewodą Darowskim i szeregiem poważniejszych przemysłowców, oświadczając, że pragnie tranzakcji dokonać, lecz nie może zbyt odbiegać od warunków kupna we Włoszech i Czechosłowacji. Włoski przemysł włókienniczy zawarł umowę na sumę 10 miljonów dolarów na warunkach całkowitego, a więc 100% kredytu wekslowego z przeciętnym terminem płatności $7^1/_2$ miesiąca. W Polsce p. Nacarenius może już zakupić za mniej więcej 2,5 miljona dolarów, lecz żąda przeciętnego kredytu wekslowego 6-miesięcznego, przyczem może dać bardzo niewielki procent gotówką. Lepsze warunki, udzielane Polsce Sowiety tłumaczą tem, że przemysł włókienniczy polski jest najlepiej przystosowany do potrzeb rynku rosyjskiego. Sprawa ta ma być w najbliższych dniach rozstrzygnięta w Warszawie.

PRÓBY NAWIĄZANIA STOSUNKÓW Z SYRJĄ.

Gospodarcze koła Syrji czynią pewne zabiegi o nawiązanie stosunków z Polską, celem sprowadzania artykułów żywnościowych. Głównym artykułem, mogącym znaleźć zbyt w Syrji, mogą być wszelkie produkty spożywcze, dające się łatwo konserwować, specjalnie tyczy się to konserwów puszkowych mięsnych, zboża, cukru i przetworów cukrowych i t. p. Dotychczas rokowania z polskimi eksporterami nie doprowadziły do porozumienia, ze względu na niedogodne warunki kredytowe. Jest jednakże nadzieja, iż przy pewnych ustępstwach z obu stron tranzakcja dojdzie do skutku, co da Polsce nowy dość pojemny rynek dla zbytu artykułów żywnościowych.

ROZWÓJ PRZEMYSŁU NAFTOWEGO W POLSCE.

Dane statystyczne za I-szy kwartał b. r. pozwalają ocenić rozwój naszego przemysłu naftowego. Naogół stwierdzić należy dobry stan przemysłu i konjunktur handlowych, jakie się otwierają przedewszystkiem na wewnętrznym rynku zbytu. Ogólna wewnętrzna konsumcja w I-szym kwartale b. r. wynosiła 14,600 tysięcy złotych, a więc około 4,400 tysięcy więcej aniżeli rafinerje uzyskały z eksportu. Na różnicę tę wpłynął przedewszystkiem fakt, że ceny krajowe są o 44% wyższe od eksportowych. Wogóle konsumcja w tym okresie wzrosła o 35%. Ogółem spożyto w kraju 70,827 tonn przetworów naftowych, przyczem zaznaczyła się 100% zwyżka spożycia benzyny. Przerobionej ropy sprzedano około 20 tysięcy wagonów, czyli we wszystkich rafinerjach przerobiono 194,465 tonn więcej aniżeli w ostatnim kwartale r. z. Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 175,939 tonn, czyli o 15,419 tonn więcej. Czynnych rafinerji było 30, w których liczba zatrudnionych robotników w okresie sprawozdawczym spadła z 6.506 na 6,374 osób. W I-szym kwartale r. b. zmniejszył się również eksport produktów naftowych o 8,811 tonn, gdyż wywieziono tylko 92,558.

PRZEMYSŁ I HANDEL DRZEWNY W POLSCE.

Ze sfer przemysłu drzewnego dochodzą wieści o coraz dalej idącej stagnacji w krajowym obrocie drzewnym, uwydatniło to się zwłaszcza w miesiącu maju w branży drzewa budowlanego Zapowiedziany ruch budowlany zawiódł nadzieje przemysłu drzewnego, a na dalszy wzrost stagnacji wpłynęły silnie ograniczenia kredytowe. Mimo kryzysu gospodarczego, ceny naogół utrzymały się na poziomie kwietniowym, głównie dlatego, że szczupłe zapasy surowca w tartakach nie wystarczą do nowej kampanji oraz, że tartaki odczuwają brak surowca. Lepiej przedstawia się handel zagraniczny drzewem zarówno surowcem jak i półobrobionym. Głównie eksportowano w maju drzewo do Niemiec. Ze strony Holandji, Belgji, Francji i Anglji istnieje duże zainteresowanie, jednak ceny ofiarowane są za niskie.

CZECHOSŁOWACJA WOBEC WOJNY CELNEJ POLSKI Z NIEMCAMI.

Czechosłowackie sfery gospodarcze z wielkiem zadowoleniem komentują zatarg gospodarczy między Polską a Niemcami, licząc na to, że zaostrzenie tych stosunków i represje celne pozwolą na wzmożenie eksportu czechosłowackiego do Polski. Dla Polski również byłoby rzeczą korzystną rozszerzerzenie ram stosunków gospodarczych z Czechosłowacją, ze względu na to, że w ten sposób dojdziemy do większego zróżniczkowania pod względem geograficznym źródeł przywozu i wywozu. Należy się spodziewać, że zacieśnienie tych stosunków z Czechosłowacją będzie się stale posuwać naprzód, w miarę tego, jak konieczności gospodarcze będą nas do tego zmuszały, wobec coraz dalej posuwającego się zatargu z Niemcami.

POŁOŻENIE FINANSOWE W RUMUNJI.

Wysokość stopy procentowej w instytucjach rządowych rumuńskich przy redyskoncie weksli wynosi 6%. Przeciętna stopa wkładów na rachunek bieżący w prywatnych bankach wynosi 7%. Cena kredytu wekslowego z jednomiesięcznym terminem wynosi 15—20%. Otwarty kredyt hipoteczny i gwarancyjny 15—25%. Między oficjalną stopą procentową, a stopą w bankach prywatnych, różnica dochodzi do 9% i wyżej. Mimo tych pozorów Rumunja bynajmniej nie cierpi na brak gotówki. Pieniądze znajdują się w większej obfitości w obrocie, popyt na gotówkę, mimo wysokiego oprocentowania kredytu jest spokojniejszy oraz w obrotach daje się zauważyć pewna ostrożność i branie pod uwagę tylko najkorzystniejszych i krótkoterminowych ofert. Daje się zauważyć również stopniowe obniżenie stopy procentowej od już udzielonego kredytu, czego powodem jest stagnacja w przemyśle i handlu.

DĄŻENIA ANGLJI DO OGRANICZENIA PRZYWOZU CUKRU.

Wielka Brytanja spożywa rocznie 1,5 milj. tonn cukru, z czego w kraju produkuje się zaledwie 25 tysięcy tonn, t. j. ilość wystarczająca na pokrycie zapotrzebowania w ciągu dni 4, reszta sprowadza się z zagranicy. Obecnie w Anglji rząd Baldwina usiłuje zmienić ten stan rzeczy i dąży do ograniczenia nadmiernego przywozu cukru, w związku z czem został wniesiony do parlamentu projekt ustanowienia subsydjum dla poparcia przemysłu cukrowniczego i plantatorów w wysokości 2,5 milj. ft. st., rozłożonych na 10 lat. Projekt ten w całości nie przeszedł, wskutek sprzeciwu sfer przemysłu cukrowego w Anglji, narazie wyznaczono na rok bieżący na ten cel 90 tys. ft szt., którą to sumę rok rocznie rząd będzie zwiększał w miarę wzrastania produkcji. Sprawa ta o tyle interesuje polskie sfery gospodarcze, o ile interesuje wywóz cukru z Polski, którego poważnym odbiorcą dotychczas była Anglja.

WZROST BEZROBOCIA W ANGLJI.

W ostatnich czasach liczba bezrobotnych w Anglji wybitnie wzrosła, wskutek niedostatecznego zatrudnienia w przemyśle i górnictwie. W połowie czerwca b. r. liczba ta wynosiła 1.291,000 osób wobec 1.028,000 w czerwcu roku ubiegłego. W pierwszej połowie czerwca b. r. bezrobocie wzrosło o przeszło 100.000 osób. Bezrobocie to obciąża przedewszystkiem ciężki przemysł, na górnictwo przypada około 12%, t. j. 150.000 osób.

TRUDNOŚCI EKSPORTOWE W JUGOSŁAWJI.

Eksport Jugosłowiański przez Saloniki natrafia na pewne trudności z powodu nieposiadania własnej komunikacji kolejowej do tego portu. Linja kolejowa z Geogjelji do Salonik jest w posiadaniu Greków, którzy, mimo ustalonego w tej mierze modus vivendi, utrudniają transportowanie towarów jugosłowieńskich wykorzystując brak parku kolejowego ze strony Jugosławji. Sytuacja ta jest nieco podobna do sytuacji, jaka się wytworzyła między Polską a Gdańskiem, gdyż Jugosławja ma prawo korzystać z portu w Salonikach, podobnie jak Polska z portu Gdańskiego. Trudności eksportowe nie wpływają jednak ujemnie na Jugosłowiański rynek wewnętrzny oraz kurs dinara, który w ostatnich czasach znacznie się podniósł. Jednocześnie dał się zaobserwować w Jugosławji spadek cen na artykuły pierwszej potrzeby.

AUSTRYJACKI HANDEL ZAGRANICZNY.

Bilans handlowy Austrji za styczeń i luty r. 1925 poprawił się znacznie w stosunku do odpowiednich miesięcy roku ubiegłego. Stan ten utrzymał się również w marcu b. r. Przywóz w marcu b. r. z pominięciem metali szlachetnych, przedstawiał wartość 233 milj. szylingów, wywóz zaś 180 milj. szylingów. Niedobór bilansu miesięcznego wynosi zatem 53 milj. szyl. wobec 111 milj. szyl. w marcu w r. 1924. W okresie sprawozdawczym również zwiększyły się obroty zewnętrzne w stosunku do przeciętnej cyfry obrotów za 2 miesiące poprzedzające, zarówno w imporcie jak i w eksporcie o 53 milj. szyl. Przywóz przeważnie wzrósł w dziedzinie surowca dla przemysłu textylnego, wywóz wzrósł w dziedzinie wyrobów żelaznych, metalowych, włókienniczych, kauczukowych oraz maszyn i narzędzi precyzyjnych. Poprawa w zakresie handlu zewnętrznego Austrji stoi w związku z polepszeniem się stosunków w przemyśle, oraz wzrostem produkcji i zatrudnienia robotników.

UPADŁOŚCI W NIEMCZECH.

W okresie inflacji liczba przedsiębiorstw handlowych w Niemczech wzrosła niepomiernie. Tak np. w Berlinie w 1923 r. istniało 31.600 przedsiębiorstw handlowych, zaś w r. 1924 — 60.000. Oczywiście w innych miastach niemieckich stosunki ukształtowały się podobnie. Z chwilą stabilizacji waluty nastąpił szereg likwidacji przymusowych i upadłości, między któremi przedsiębiorstwa, powstałe w czasie inflacji, stanowią prze-

szło 50%. Pomiędzy przedsiębiorstwami, którym ogłoszono konkurs (likwidację przymusową) przedsiębiorstwa handlowe stanowią 53%, przemysłowe przeszło 25%, bankowe 1%, jakkolwiek liczba konkursów nie dosięga liczby przedwojennej, to jednak dzięki temu, że wielka liczba przedsiębiorstw wlecze swą egzystencję dalej, pomimo faktycznej niewypłacalności, szkodząc tem samem przedsiębiorstwom zdrowym z powodu angażowania środków kredytowych. Z pomiędzy przedsiębiorstw zdrowych, znaczna liczba dochodzi do konkursu z braku środków obrotowych, lub niemożności reaktywowania kapitału zakładowego.

CIĄGNIENIE PREMJOWEJ POŻYCZKI DOLAROWEJ.

W sali konferencyjnej Ministerstwa Skarbu odbyło się losowanie 5-cioprocentowej premjowej pożyczki dolarowej. Rozlosowaniu podlegało 45 premji na sumę 75.000 dolarów.

Przy stole prezydjalnym zasiedli: jako Przewodniczący — p. Witold Szczelik, Wice-Dyrektor Urzędu Pożyczek Państwowych Ministerstwa Skarbu, p. Antoni Strzemiński, przedstawiciel Urzędu Pożyczek Państwowych oraz przedstawiciele miasta: p. p. Krafft i Kłyszewski, Rejent p. Wojnarowski.

Główna premja 40.000 dolarów padła na Nr. 218.642, po 8.000 dolarów padło na Nr. Nr. 545.576 i 820.679, po 3.000 dolarów Nr. Nr. 595.373 i 909.257, po 1000 dolarów Nr. Nr. 015.408, 089.134, 118.654, 307.823, 514.895, 728.980, 725.616, 736.983, 741.472, 791,810, po 100 dolarów Nr. Nr. 004.358, 054.541, 100.382, 118.425, 128.051, 247.608, 265.527, 361.477, 377.470, 388.094, 402.678, 404.161, 419.750, 436.827, 510.456, 542.268, 542.579, 544.778, 574.828, 588.405, 594.400, 597.133, 779.470 807.418, 823.861, 855.338, 871.575, 913.655, 937.578, 976.605.

NOWE PIĘCIO-ZŁOTÓWKI.

W sobotę dn. 11 b. m. poraz pierwszy zostały puszczone w obieg 5-złotówki nowego wzoru. Jak wiadomo, wypuszczenie nowych 5-złotówek zostało poprzedzone wycofaniem 5-złotówek starego wzoru, emitowanych poprzednio przez Bank Polski.

Obecne 5-złotówki emituje M-stwo Skarbu, wycofując stopniowo z obiegu emitowane już 2-złotówki i 1-złotówki.

ILOŚĆ PROTESTOWANYCH WEKSLI W BANKU POLSKIM.

Ilość zaprotestowanych weksli w Banku Polskim wynosiła w maju 2,9%, co stanowi wzrost o 0,2% w stosunku do stycznia b. r. Od stycznia roku bieżącego ilość zaprotestowanych weksli w Banku Polskim zmniejsza się stale, dopiero w maju nastąpił nieznaczny wzrost. Tak w styczniu zaprotestowano 5,2% weksli, w lutym 4,3%, w marcu 3,4%, w kwietniu 2,7% i w maju 2,9%. Cyfry te stanowią mniejwięcej dokładny wskaźnik trudności gotówkowych, jakie panują na rynku pieniężnym.

DOCHODY I WYDATKI SKARBU PAŃSTWA W MAJU.

Według tymczasowego zestawienia obrotów kasowych za maj 1925 roku, dochody budżetowe Skarbu Państwa stanowiły sumę 159.370.566 złotych w czem dochody poszczególnych Ministerstw 126.519.860 zł., przedsiębiorstw państwowych 1,291,271 złotych i monopoli państwowych 31,559,435 zł.

Wydatki budżetowe w miesiącu maju wyniosły ogółem złotych 152.136,232, a więc zgórą o 7 miljonów mniej niż osiągnięte w tym miesiącu dochody. W wydatkach administracyjnych, stanowiących sumę 150 miljonów złotych, na cele nadzwyczajne — przeważnie inwestycje, wydatkowano w maju 27 miljonów złotych.

„ODBUDOWA GOSPODARCZA".

Ukazał się 3-ci zeszyt „Odbudowy Gospodarczej", miesięcznika, poświęconego sprawom gospodarczym i społecznym, pod redakcją dr. Leona Władysława Biegeleisena.

Na czele zeszytu został umieszczony artykuł „Odbudowa i jej najbliższe możliwości", wskazujący na rolę samorządów w odbudowie i możliwości pozyskania dla akcji odbudowy kapitałów zagranicznych.

O zainteresowaniu się Polską sfer zagranicznych, świadczą umieszczone w tymże zeszycie „Odbudowy" artykuły: H. Falcoz'a, deputowanego francuskiego, „Polska opinja publiczna, a francuski kryzys finansowy", oraz zawierający szereg ciekawych uwag artykuł P. Ouda, szefa służby budownictwa mieszkaniowego w Rotterdamie, p. t. „Wychowanie przez architekturę". Możliwości realizacji reformy rolnej omawia dr. Biegeleisen w artykule „Państwowy Bank Rolny wobec zadań reformy rolnej".

Sprawom gospodarczym kresów wschodnich został poświęcony osobny dział „Kresy Wschodnie". Otworzenie działu „Sprawy Aprowizacyjne", ma na celu dokładne omówienie zadań aprowizacyjnych samorządu (Wydział Zaopatrywania), aprowizacji miast i ziem wschodnich.

W zeszycie znajduje się obszerna kronika i przegląd w językach francuskim i niemieckim.

Rozwój pisma umożliwił obniżenie ceny: cena zeszytu wynosi 2 zł. 5 gr., prenumerata półroczna 12 zł., kwartalna 6 zł.

Adres Redakcji i administracji: Warszawa — Żoliborz, Sosnkowskiego 13. Tel. 306-10.

„PRZEGLĄD UBEZPIECZENIOWY".

Po dłuższej przerwie, ukazał się pierwszy w tym roku zeszyt „Przeglądu Ubezpieczeniowego" — organu Związku Polskich Prywatnych Zakładów Ubezpieczeń, pod redakcją p. Władysława Kozłowskiego. Czasopismo to wychodzić będzie nadal, jako dwumiesięcznik, poświęcony sprawom ubezpieczeniowym i ekonomicznym.

Zeszyt za maj — czerwiec r. b. zawiera treść obfitą i urozmaiconą. Szczególniej wymienić należy artykuły p. Dr. M. Goldmana, omawiające sprawę ubezpieczeń emerytalnych w związku z projektem ubezpieczenia pracowników umysłowych, opracowanym przez Ministerstwo Pracy. Statystyka działalności zakładów ubezpieczeń za rok 1924 opracowana została w trzynastu tablicach i zaopatrzona objaśnieniami przez Redaktora czasopisma, p. W. Kozłowskiego. Artykuł p. L. Sokala o ubezpieczeniach samochodów, wolne głosy, sprawozdania Związku, przegląd prawodawstwa i kronika składają się na całość interesującą.

ROZWÓJ GMINNYCH KAS POŻYCZKOWO - OSZCZĘDNOŚCIOWYCH.

W ostatnich czasach daje się zauważyć duży ruch, zmierzający do zakładania wiejskich gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych na terenie b. zaboru rosyjskiego. Przyczyniło się do tego w dużej mierze ogłoszenie w „Dzienniku Ust. R. P." Nr. 35 z dn. 7 kwietnia r. b. statutu dla tychże kas.

Znamienny jest fakt, że zgromadzenia gminne bardzo chętnie asygnują odpowiednie fundusze na kapitał zakładowy kasy, czy to w drodze ściągnięcia dobrowolnej składki z mórg podatkowych, czy to wstawienia odpowiedniego kredytu do budżetu gminy. Okoliczność ta tem bardziej zasługuje na podkreślenie, że zgromadzenia gminne bardzo niechętnie wogóle godzą się na przyjęcie, względnie rozszerzenie normalnych budżetów gminnych.

Jakkolwiek rozporządzenie Prezydenta w przedmiocie gminnych Kas przewiduje minimalny kapitał zakładowy w wysokości 2.000 złotych, to jednakże zgromadzenia gminne uchwalają ten kapitał w wysokości znacznie wyższej, niekiedy przekraczającej 12 tys. zł., średnia zaś wysokość tego kapitału wynosi ok. 4.000 zł. Najbardziej ruchliwym w zakresie zakładania Kas wiejskich okazał się powiat włoszczowski, gdzie w ostatnich czasach powstało 9 Kas.

Powyższe wskazuje, że w społeczeństwie coraz bardziej rozwija się zmysł oszczędnościowy.

POMOCE PROPAGANDOWE

KSIĄŻECZKA WKŁADOWA.

Stosownie do zapowiedzi w N-rze 5-ym „Oszczędności", redakcja opracowała wzorową książeczkę wkładową dla użytku instytucji, gromadzących oszczędności. Książeczka ta odpowiada wymaganiom rachunkowym i propagandowym. Każda strona książeczki wkładowej zawiera odpowiednie hasło i winietę propagandową, tak iż stanowi ona stały moment propagandy wśród rodziny wkładcy. Stronę tytułową książeczki wkładowej podajemy. W środku winiety tytułowej znajduje się miejsce na dodrukowanie nazwy instytucji, posiłkującej się nasza książeczka wkładowa.

Rubryki w książeczce wkładowej przedstawiają się następująco:

Data	Przyjęto	Wypłacono	Pozostaje	Odsetki należne	Potwierdzenie wpłaty lub wypłaty
1925	Z przeniesienia				
1 VI	100	—	100	8.75	(podpis)
15/VI	50	—	150	12.81	(podpis)
1/VII	—	30	120	10.56	(podpis)

W przykładzie powyższym przyjęliśmy oprocentowanie w stosunku 15%, okres doliczania odsetek — koniec roku obrachunkowego.

W ten sposób wkładca jest powiadomiony, jaka suma zostanie mu doliczona do kapitału w końcu roku, oraz ma uwidocznione straty w procentach przy wcześniejszym podnoszeniu kapitału. Są to bezwątpienia drobiazgi, ale mają pewne znaczenie, którego zaniedbywać nie należy.

Rubryka należnych procentów ma ogromne znaczenie propagandowe, powstrzymuje ona bowiem częstokroć wkładcę od podnoszenia pieniędzy na „wszelki wypadek" lub na zbędne wydatki. Skrzętne wypełnianie tej rubryki jest ze wszech miar wskazane. W celu ułatwienia obliczeń, zostaną wydane przez red. „Oszczędność" specjalne tablice procentowe, wedle których obliczenie należnej sumy procentów od każdej wpłaty będzie niezmiernie ułatwione.

Ostatnia strona okładki jest przeznaczona na umieszczenie tekstu, wedle życzenia instytucji zamawiającej.

W celu ustalenia nakładu prosimy o wcześniejsze nadsyłanie zamówień. Nadmieniamy, iż cena książeczki wkładowej zostanie skalkulowana w zależności od wysokości nakładu, możliwie najtaniej. Cena nie przekroczy prawdopodobnie 120—150 złoty za 1000 egz.

O książeczce wkładowej patrz Nr. 5 tyg. „Oszczędność", dział „Technika propagandy".

Prosimy o wcześniejsze nadsyłanie zamówień i pożądanych przez instytucję zamawiającą tekstów, tak, aby pierwszy nakład książeczki wkładowej mógł być uskuteczniony przed 1 września r. b., t. j. przed kampanją jesienną, jaką Kasy Oszczędności rozwinąć winny.

POCZTÓWKA.

Instytucje, gromadzące oszczędności, często rozsyłają krótkie zawiadomienia w rozlicznych sprawach do swych klijentów.

Zawiadomienia te są rozsyłane na kartach pocztowych. Jeśli to zawiadomienie o kilku słowach tekstu, nie wymagające tajemnicy urzędowej, jest wysyłane listem, stanowi to zbędny wydatek, raczej należy wysyłać te informacje na kartach pocztowych.

Ten moment pragniemy wykorzystać w celach propagandy. Zawiadomienia takie winny Kasy Oszczędności wysyłać na pocztówkach propagandowych, zawierających ilustracje z zakresu znaczenia, lub rezultatów systematycznej oszczędności.

W tym celu redakcja „Oszczędności" podjęła wydanie szeregu kart pocztowych ilustrowanych. Pierwszą z tej serji podajemy naszym czytelnikom poniżej.

OSZCZĘDNOŚĆ USUWA NĘDZĘ.

PRACUJ I OSZCZĘDZAJ

..........................dn. 192.......

Miejsce na treść i firmę instytucji

Miejsce na znaczek pocztowy

....

....

....

....

Prosimy o wpłacanie prenumeraty na konto czekowe w P. K. O. Nr. 10.640.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Bracka 17, telefon 238-11.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową:	Ceny ogłoszeń:
Konto czekowe P. K. O. Nr. 10.640.	Rocznie . . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 zł. Miesięcznie . . 3 zł.	Strony okładki . . . . : 400 zł. Za tekstem: 1/1 strona . 300 zł. 1/2 strony . 150 zł. 1/4 strony . 100 zł.

Redaktor: Lucjusz Dura. **Wydawca: Spółka Wydawnicza „Oszczędność", sp. z o. o.**

Drukarnia P. K. O., Bugaj 5, telefon 150-76.